

DIRVA

Nr. 40

Balandis-April 7, 1961

Cleveland, Ohio

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

LAOSO TAIKA TEBĖRA MIGLOTA

Laoso vyriausybė išlaipdino 500 parašiutininkų ties Muong Kassy, svarbiu susisiekimo mazgu prie pagrindinio kelio, jungiančio abi krašto sostines. Tikima, kad jie atkirsia nuo tiekimo bazių 300 komunistų parašiutininkų, kurie diena anksčiau buvo iš sovietinių lėktuvų išlaipinti į pietus nuo minėto mazgo, arčiau administracinės sostinės Vientiano.

Dalis vyriausybės armijos parašiutininkų buvo išlaipinta iš malūnsparnių, kurie prieš savaitę buvo gauti per Tailandą iš JAV marinių dalinių. Vyriausybės transportinius lėktuvus ir malūnsparnius vairuoja civiliai amerikiečiai ir tautinės Kinijos pilotai. Muong Kassy yra maždaug už 100 mylių nuo Vientiano. Komunistai tą mazgą buvo užėmę prieš mėnesį.

Nelaukti parašiutininkų išlaipinimai Vientiane interpretuojami, kaip paskutiniųjų minučių manevrai abiejose pusėse. sustiprinti savo pozicijas, belaukiant ginklų paliaubų, kurios galinčios būti paskelbtos kiekvieną dieną.

Tačiau, nepaisant kai kurių Washingtono sluoksnių optimistinių pranašavimų apie tai, kad rusai pritaris ginklų paliauboms prieš prasidedant bet kokioms deryboms, iš tikrųjų rusai ligšiol nėra parodę jokio aiškaus ženklo, kad jie būtų linkę toms ginklų paliauboms pritarti.

Pasitarimai tarp JAV ambasadoriaus Sir. Frank Roberts ir Sovietijos užs. reik. min. pavaduotojo Kuznecovo tęsiasi jau eilę dienų, bet juose Kuznecovas tėra tik tiek aiškiai tepasakęs, kad abi vyriausybės turėtų smulkmeniškai išnagrinėti abiejų pusių pasiūlymus. Kitais žodžiais, jis vengia aiškaus atsakymo, ir Londono diplomatinuose sluoksniuose stebimasi, kas davė Washingtono pagrindams optimistiniams spėjiojimams. Londone pradama vis labiau tikėti, kad sovietai delsia, kol komunistai Laose susidarysį deklaringes karines pozicijas, kurios sovietams suteiktų galimai palankesnę derybų bazę.

Kuznecovas britų ambasadoriui kelis kartus pabrėžęs, kad Sovietija norinti tikrai neutralios Laoso vyriausybės, nesusirišusios nei su komunistų, nei su Vakarų blokais. Praktiškai, kiek išryškėjo, jie nori, kad dabartinė Boun Oum vyriausybė būtų pakeista po Europos sostinės ir komunistų krašto gastroliuojančių buvusių premjeru Phouma, kuris Laosą atstovautų būsimoje tarptautinėje konferencijoje. Per pasikalbėjimą Kuznecovas išskėlęs dar du punktus, liečiančius tarptautinės konferencijos sudėtį ir veikimą, bet tų punktų pobūdis tuo tarpu neskelbiamas. Iš to tenka daryti išvadą, kad Sovietijos pažiūros į komisijos uždavinius skiriasi nuo britų pažiūrų.

Šalia šių sunkumų, kalbant apie tarptautinės konferencijos tikslus, iškyla esminės problemos, turinčios nulemti Laoso ateitį.

Laoso vyriausybė nuleido 500 parašiutininkų ties Muong Kassy, siekdama nuo tiekimo bazių atkirsti diena anksčiau iš rusų lėktuvų nuleistų 300 komunistų partizanų tarp Muong Kassy ir Vientiano, kryžiumi pažymėtoje vietoje.

Vakarams reikia geresnio politikos planavimo

Prezidentas Kennedy ir premjeras Macmillanas Washingtono sutarė, kad reikia geresnio Vakarų politikos planavimo ir glaudesnio bendradarbiavimo, siekiant atremti komunistinio bloko agresingumą.

Bet jiems nepasisekė susiaurinti pažiūrų skirtumų dėl komunistinės Kinijos įsileidimo į Jungtines Tautas. Pirmąją pasitarimų dieną, kaip informuoti sluoksniai sako, prez. Kennedy ir premjeras Macmillanas apsikeitė nuomonėmis, pakartodami ligšiolinius abiejų vyriausybių nusistatymus: JAV tvirtai priešinosi Pekino režimo įleidimui į tarptautinę organizaciją, o Britanija laikė įsileidimą realistiniu ir "neišvengiamu" žingsniu.

Kalbant apie glaudesnę Vakarų bendradarbiavimą, išryškėjo reikalingumas tams tampsresnių ryšių politinėje, ekonominėje ir karinėje srityje, siekiant stiprinti NATO ir Jungtinių Tautų organizacijas.

Prezidento Kennedžio ir premjero Macmillano konferencija yra pirmas plataus masto bendros britų ir

Tiek Vakarai, tiek Sovietija sutinka, kad Laosas turi būti neutralus. Bet to neutralumo siekiant, Vakarams gali tekti padaryti lemtingas nuolaidas, sprendžiant klausimus:

- * komunistų remiamas buv. premjeras Phouma turės būti įjungtas į Laoso vyriausybę. Ar jis turi jai vadovauti?
- * Pathet Lao sukilėliai turį įeiti į koalinę kabinetą. Kuriuos postus jie turi gauti?
- * JAV ir Prancūzija turi atitraukti savo karinius patarėjus. Ar komunistinis Vietnamas taip pat atitrauks?
- * SEATO neteks laisvės karinei intervencijai. Bet kaip ji tada galės garantuoti Laoso nepriklausomybę?

Dabartinė būklė išryškina dvi pavojingas alternatyvas: 1. derybų vilkinimas, kuris sovietams leis ir toliau tęsti intervenciją, 2. sutartis, kuri leis komunistams palaipsniui įsigalėti.

Ar pasiseks Vakarams surasti taikos formulę, kuri sukludytų komunistų kėslus?

amerikiečių politikos planavimas nuo naujosios JAV administracijos inauguracijos, neskaitant prieš dešimtį dienų paskubomis įvykdyto pasitarimo dėl Laoso kriežės.

HAMMARSKJOLDAS PASISIŪLĖ PASITRAUKTI

JT gen. sekr. Hammarskjoldas pareiškė plenumo sesijoje, kad jis, patenkindamas sovietų reikalavimus, atsisitaisyti, jeigu JT plenumas nutarsiąs "pasiūlyti rezignaciją".

Tokiam nutarimui reikalingi du trečdaliai plenumo balsų, todėl visuotiniai tikima, kad sovietams nepasiseks gauti reikalingos paramos.

Sovietija du kartus pareikalavo gen. sekr. Hammarskjoldą pasitraukti iš posto, bet formalios rezolucijos ligšiol neįteikė. Pats Hammarskjoldas anksčiau griežtai pasipriešino sovietų reikalavimams, tik dabar pirmą kartą nurodydamas pasitraukimo sąlygas ir jomis užblokuodamas sovietų pastangas. Sovietai dabar jį boikotuoja, atsisakinėdami "bendradarbiuoti", bet, kaip atrodė, pagrindinę kovą atidėdami iki 1963 metų, kada baigsis antroji jo kadencija, ir reikės rinkti naują JT gen. sekretorių.

LAIMUTĖ OBELENYTĖ, 16 metų amžiaus, studijuojanti piano muziką Clevelando Music School Settlement, balandžio 29 d. dalyvauja Dirvos rengiamame jaunųjų pianistų konkurse.
V. Pliodžinsko nuotrauka

VENGRIJA IR TIBETAS LIKS JT DARBOTVARKĖJE

Sovietija paskelbė, kad ji nereikalaujanti šioje Jungtinių Tautų plenumo sesijoje nagrinėti jos skundų dėl amerikinių lėktuvų skraidymų virš jos teritorijos, už tai siūlydama Jungtinėms Amerikos Valstybėms išimti iš darbotvarkės kitus du klausimus — Vengriją ir Tibetą. Sovietų delegacijos šefas Zorinas aiškino, kad Chruščiovas norįs U-2 incidento išėmimu iš JT darbotvarkės sumažinti tarptautinę įtampą ir pagerinti santykius su prez. Kennedžio administracija.

Tačiau, nepraėjus valandai, JAV delegacijos kalbėtojas pareiškė, kad Jungtinės Valstybės ir toliau reikalauja nūčios diskutuoti Vengrijos ir Tibeto klausimus.

Sovietų skundai dėl JAV "agresingų veiksmų" buvo paremti U-2 ir RB-47 lėktuvų incidentais. U-2 lėktuvo pilotas Powers buvo sovietų nuteistas 10 metų kalėjimo, o virš tarptautinių vandenų numušto žvalgybos lėktuvo RB-47 du gyvi įgulos nariai ir vienas lavonas buvo grąžinta Jungtinėms Valstybėms; apie kitus tris to lėktuvo įgulos narius sovietai sakosi nieko nežiną.

JAV iškelė Vengrijos klausimą Jungtinėse Tautose, primindama Sovietijos brutalų įsikišimą į vengrų laisvės kovą 1956 metais, o dabar siekdama išryškinti,

kaip sovietai nenori bendradarbiauti su Jungtinėmis Tautomis. Tibeto klausimą yra iškelę Malajai ir Tailandas.

JT plenumo antrosios sesijos pradžioje JAV delegacija bandė įtikinti sovietus, kad debatai apsiribotų tik einamaisiais tarptautiniais

klausimais, tuo būdu sugestionuodama, kad Vengrijos ir Tibeto klausimai galėtų būti iš JT darbotvarkės išimti. Tuo metu Sovietija atmetė tą pasiūlymą, o dabar JAV administracijos sluoksniuose jaučiama, kad nebėra prasmės leisti į nuolaidas sovietams.

JAV prieš sankcijas

JAV delegacija Jungtinėse Tautose pranešė Afrikos valstybėms, kad ji balsuosianti prieš jų siūlomą rezoluciją, kuria reikalaujama Pietų Afrikos Unijai taikyti sankcijas dėl jos rasinės politikos. JAV nuomone, bandymas Jungtinėse Tautose analizuoti Pietų Afrikos rasinę politiką atneštų daugiau žalos, negu naudos.

Bet JAV delegacija pasižadėjo remti Ceilono, Malajų ir Indijos rezoluciją, kuria Jungtinių Tautų nariai raginami "apsvarstyti tokią akciją pavieniui ar grupėmis savo nuožiūra".

JAV pareiškimas buvo padarytas po ilgų debatų, kurių metu Britanija prašė dvidešimt keturias Afrikos valstybes atsiimti savo rezoluciją, reikalaujančią sankcijų Pietų Afrikos Unijai. Balsavimas tuo klausimu politiniame komitete atidėtas, bet diplomatiniai sluoksniai tiki, kad 24 Afrikos kraštų rezolucija galintai būti priimta, nepaisant priešingo Vakarų nusistatymo, nes už ją, šalia Afrikos valstybių ir sovietinio bloko, gali balsuoti ir kai kurios Lotynų Amerikos bei Azijos valstybės.

KUBA ŠIAUŠIASI

Fidel Castro vyriausybė "energingai atmetė" JAV protestą dėl amerikinio laivo sulaikymo prieš keletą dienų ir atsakė piktu protestu, kuriame JAV kaltinama pažeidusi Kubos teritoriją.

Amerikinės telegrafo bendrovės laidas taisės laivas buvo

sulaikytas penkių mylių atstume nuo Kubos kranto, t. y. tarptautiniuose vandenyse, bet Kubai teigia, kad laivas buvęs už dviejų mylių nuo kranto, "prisidengęs dūmų uždangą", kad nuslėptų savo provokaciją". Ta proga Kuba paskelbė ilgesnę eilę kaltinimų apie apšaudytus jos lėktuvus ir kitas JAV laivyno bazės "provokacijas".

Kubos užs. reik. ministeris Roa apkaltino valstybės departamentą, kad prieš kelias dienas jo paskelbtasis "Baltasis dokumentas apie Kubą", reiškias "suteikimą formalaus statuso nepasiekbtam karui, kurį JAV vykdo prieš mus".

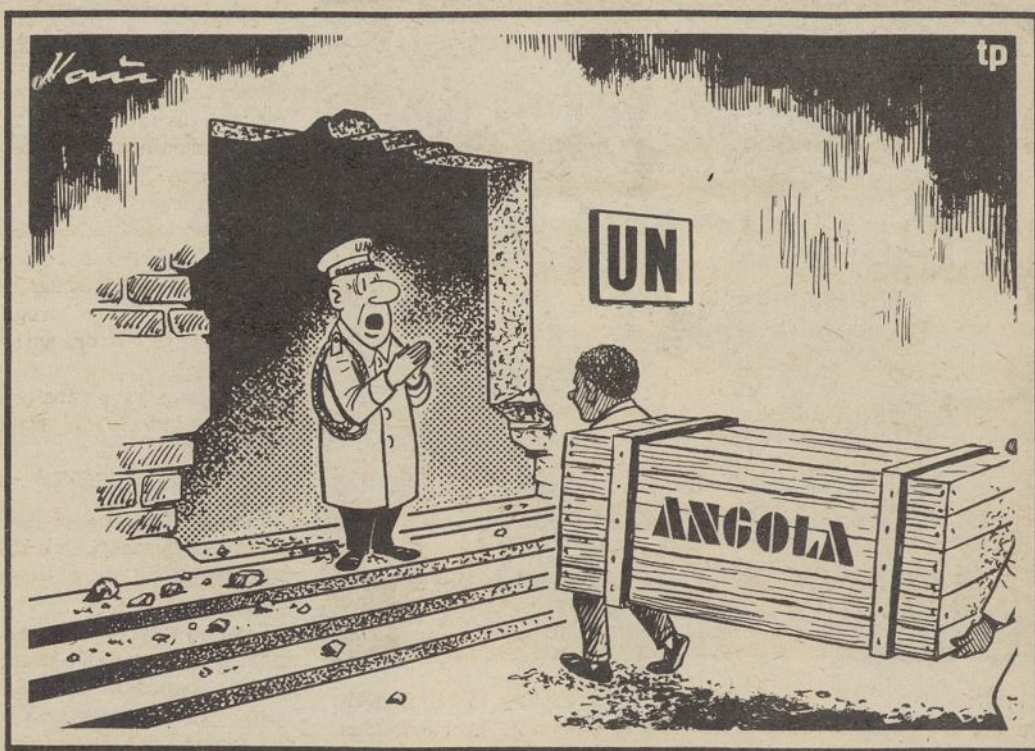
Savo išvedžiojimuose jis aiškino, kad JAV remianti "taip vadinamą išlaisvinimo armiją", kurią sudarą 4000 - 5000 kontra-revoliucionierių ir nuotykių ieškotojų, ir kuri apmokoma Floridoje. Parašiutininkai ir pilotai esą ruošiami Gvatemaloje. Laivyno bazė Guantanamo esanti tapusi "subversijos baze prieš mus".

Roa pranašavo, kad JAV siekianti tarpamerikinėje užsienių reikalų ministerių konferencijoje paskelbti Kubą esant "už įstatymo ribų", tačiau tai nepavyksią, nes eilė Lotynų Amerikos vyriausybių atsisakysianti tai padaryti.

Kubiečių egzilų "demokratinis revoliucinis frontas" paneigė, kad Fidel Castro režimo priešai esą remiami iš JAV žvalgybos "milijoninių fondų". Jis pabrėžė, kad sąjūdis esąs finansuojamas privačių kubiečių ir kitų asmenų, lygiai kaip keleriais metais anksčiau buvo finansuojama paties Castro revoliucija.

KAIRĖJE: Lietuvių Studentų Sąjungos Chicagos skyrius kovo 18 d. buvo surengęs mūsų didžiosios operos solistės Vincės Jonuškaitės koncertą -- pagerbimą, kurio metu solistė gavo daug gėlių, dovanų ir sveikinių. Nuotraukoje studentai po koncerto apdovanoja dainininkę gėlėmis. Plačiau apie koncertą - pagerbimą 8 psl.
V. Noreikos nuotrauka

--Aš jus prašau, neškit atsargiai! Mes jau turėjome daug bėdos su anksčiau atgabentom dėžėm!

PORTUGALIŠKOJI AFRIKA IR ANTIKOLONIZMO AUDROS (3)

Miglota Angolos ateitis

Portugalai visą laiką gyveno Afrikos pakrantėse, į krašto gilumą pradėdami slinkti tik praėjusio šimtmečio pabaigoje. Bet keliantys pirkliai po kraštą važinėjo nuo septynioliktojo amžiaus, valdžios įstaigoms sudarydami puikų informacijos šaltinį. Kai kurie jų įsikurdavo džunglių kaimuose, pasistatydavo vieno arba dviejų aukštų krautuves, išdėliodavo lentynose įvairaus konservuoto maisto dėžutes, veidrodėlius, žvakes, drabužius, vinis, miltus ir panašias prekes, kurias keisdavo į čiabuvius atgabenamus kokoso riešutus, bananus arba palmių alyvą.

Krašto gilumoje jūs galite sutikti portugalų pirklių, išgyvenusių džunglėse trisdešimt ar daugiau metų. Būdami apsiukresni už lėto proto čiabuvius, jie turėjo, bet aplamai jie tebėra tamstūs -- mažai raštingi, nekulturni, grubūs.

Afrikiečiai daugiausiai gyvena džunglėse. Jų namai yra molū apkrėstos bambuko lūšnos, be grindų, bet vietomis su atsitiktiniais civilizacijos ženklais, kaip pvz. vieniša kėdė priešais duris, kurioje šeimos patriarchas vakarais mėgsta pasėdėti. Sanitarinės sąlygos labai primityvios.

Nuošalesniuose rajonuose, ypač tarp karingų "cuanhamas" pietinėje Angolos dalyje, vyrai ir moterys nemėgsta drabužių, išskyrus strėnų uždangalus. Tai nestebina laikraštininkų, bet tebekelia pasipiktinimą tarp amerikiečių, kanadiečių ir anglų protestantų misijonierių, kurie jau aštuoniasdešimt metų čia atlieka miltininkų ir drąsų darbą švietimo ir kultūrinimo srityse.

Šiaurinėse srityse afrikiečiai vyrai dėvi trumpas kelnes ir sandalus arba vaikšto basi ir, nors dirbdami yra nuogi virš juostos, vakarais dėvi medvil-

ninius marškinius, gaunamus už tris dienas darbo, ir batus, kurie kainuoja tiek, kiek jie uždirba per mėnesį.

Dabar nukreipkime dėmesį į šaunią "garden party" Luandoje -- Angolos sostinėje su dangoraižiais, vėsinais barais ir prabangiomis vilomis okeano pakrantėse. Puošnios moterys ir baltai uniformuoti valdininkai sėdi, aptarnaujami negrų kelnerių. Staiga visų žvilgsniai nukrypsta vienon pusėn.

Už tvoros negraskareivis bando nuvaryti šalin įgėrusį "indigeną", kuris atėjo pažiopsoti į svečius. Po trumpo jų ginčo staiga atsistoja vienas aukštas portugalų valdininkas ir -- visiems svečiams matant -- kelis kartus tvoria įgėrusiam čiabūviui į veidą. Negras dingsta, ir valdininkas, grįžęs savo vieton, šaltai atnaujiną pertrauktą pokalbį. Portugalai visai nesijaudina, tik užsieniečiai pasijunta kiek nejaukiai.

"Mes nesame brutalūs," tvirtino vienas jaunas, daug keliažęs ir humaniškas portugalas. "Mes tik griežti juodiesiems, lygiai kaip savo vaikams. Afrikiečiai yra kaip dideli vaikai, ir jei jie negerai elgiasi, turi būti baudžiami. Ar jie negersni po to?"

Vėsiuose sostinės rūnuose gubernatorius gen. Alvaro Rodrigues da Silva Tavares atrodė visiškai pasitikęs, kad portugalų Angola išvengs dabar Afrikoje siaučiančių permainų. Čia net susidaro įspūdis, kad kaimyniniame belgų Konge siaučianti anarchija portugalams teikianti kai kurių prosvaisčių. Jie tiki, kad Vakarų "anti-kolonistai" dabar pamatė, jog laisvė nepasiruošusiems afrikiečiams galinti būti pavojingesnė, negu kolonizmas.

Tavares yra "naujų laikų" portugalų administratorius, arti 50

metų teisininkas. Jis yra kilęs iš daugelio rasių apgyventų Cape Verde salų ir pats mišrios kilmės. Čia paskirtas tik prieš vienerius metus, bet jau spėjo aplink save sutelkti panašių liberalų būrelį.

Tik šie jaunieji administratoriai galėtų išgelbėti portugalų Afriką nuo rasinės neapykantos kilimo ir lokalinių karų, kurie nuteriojo kaimyninį belgų Kongą. Bet Tavares ir jo pagalbininkai gerai žino, kad jų esama nedaug, kad istorijos eigoje daug "liberalų" gubernatorių sužlugdė komercinių interesų remiama, gerai organizuota biurokratinė opozicija.

Tiesa, pastaruoju metu ir Lisabona pasidarė nuolaidesnė. Daug daugiau investicijų nukreipta į Afriką, negu kada nors anksčiau. Pastarajame Salazaro šešerių metų plane (1959-1964) jau paskirta 165 mil. dolerių plėsti keliams, geležinkelams, uostams ir aerodromams, taip pat švietimo, sveikatingumo ir kitiems pagerinimams.

Į klausimą, kur Portugalija veda Angolą, portugalas atsako: "Mes esame imperija be imperializmo. Vienintelė visame pasaulyje. Mūsų tikslas yra civilizuoti visas rases po mūsų vėliava, kad jos taikiai gyventų. Norite pavyzdžio? Pasijūnėkite į Braziliją."

Brazilija, buvusi Portugalijos kolonija, visada nurodoma, kaip galutinis sprendimas ir portugalų koloninės politikos patvirtinimas. Portugalai yra įsitikinę, kad nesama tikro priešingumo tarp jų globalinių Afrikoje. Jie mano, kad policijos dalinių ir socialinio - ekonominio vystymo kombinacija jie gali atremti kiekvieną subersiją, kurią suorganizuotų Afro - Azijos priešai arba egzilai portugalai iš Brazilijos, Venezuelos, Gvinėjos arba Kongo.

Bet jie mažiau tikri, kokią įtaką Angolai turės vis didėjančioms neturtingųjų portugalų ūkininkų kolonistų skaičius; jų per dešimt pastarųjų metų Angolon atvyko daugiau negu 200,000. Jie yra darbštūs, geri kolonistai, bet sukelia čiabuvius nepasitenkinimą.

Kodėl Washingtonas atidarė ugnį į Castro režimą

Šios savaitės pradžioje valstybės departamento paskelbtąjį taip vadinamą "Baltąjį dokumentą apie Kubą" JAV administracija paruošė šiais sumetimais:

* Jungtinėse Tautose netrukus prasidės debatai apie situaciją Kuboje, ir Washingtonas norėjo iš anksto išryškinti savo pozicijas į Fidel Castro režimą. Iš kitos pusės, buvo siekiama atremti priekaištus dabartinei administracijai, kad ji nieko nedaranti dėl Kubos:

* valstybės departamente jaučiama, kad Fidelio Castro žvaigždė leidžiasi, ir norėta tą jos smukimą paskubinti.

Tekste minima "didelė ir skubi grėsmė" atspindi mažai viešumoje žinomą faktą. JAV administracija turi pagrindo tikėti, kad šiuo metu Čekoslovakijoje apmokoma tarp 100 ir 200 kubiečių skraidyti sovietiniais sprausminiais kovos lėktuvais. Kiek žinoma, Kuboje tuo tarpu dar nėra sovietinių lėktuvų, tačiau prileidžiama galimybė, kad jų buvę atvežta su 30,000 tonų sovietinių ginklų, kurie buvo gauti Kuboje per pastaruosius devynis mėnesius.

Taip pat tikima, kad apie 2,700 kubiečių technikų yra apmokomi komunistų kraštuose už geležinės uždangos. Taigi karinės jėgos balansas per šešis ateinančius mėnesius Karaių zonoje gali pasikeisti taip, kad tik didesnio masto invazija į Kubą galėtų atitaisyti padėtį.

Naujausi pranešimai iš Kubos taip pat skelbia, kad Castro režimas praplėtė jaunimo karinio apmokymo programą iki 7 metų amžiaus vaikų. Organizuojama "sukilėlių pionierių" organizacija apims vaikus nuo 7 iki 13

PRINOKĘ RUGIAI

Pasaulyje įdomu: jugoslavų spauda gali kritikuoti Maskvą, bet ne Tito. O lenkų spauda Gomulką, bet ne Maskvą.

Greičiausiai, kad mes neturime poeto, kurio sakyty: mano poezija nereikalinga ir aš be reikalo rašau?

Kai kada mums vėlta pasiekti St. Santvaro patarimu: "Atidaryk langus į klemą, kad išgaruotų praeitis?"

Bandykite nesirgti baimės pasiūlyti faktams į akis ir į ateitį.

Žmogus dabar sprogdina atomą. Ar ateis laikas, kad atomas susprogdins žmonią?

Yra lietuviškas respublika, bet nėra tėvynės.

Vieną bonką alaus į mėnulį nukelti, sakoma, dabar kainuotų apie milijoną dolerių.

mą, išstumdami juos iš lengvesnių darbų. Ateityje tas nepasitenkinimas gali išvirsti aštria tarprasine neapykanta.

metų amžiaus, vėliau juos perleisdama jau nuo seniau veikiančiai "sukilėlių jaunimo organizacijai", apimančiai 14 - 25 m. jaunuolius. Daugelis pastarosios organizacijos narių siunčiami studijuoti į Čekoslovakiją ir Sovietiją.

Kalbant apie "Kubos išdavimą sovietiniam blokui", pažymėtini šie faktai:

Kuba yra diplomatiškai susitaisiusi su visais Sovietijos satelitais, išskyrus Rytų Vokietiją. Washingtono Kubą dabar atstovauja Čekoslovakija. Oficialioji

Kubos žinių agentūra Prensas Latina pasaulinių įvykių žinias gauna tik per Tassą, sovietų valdinę žinių agentūrą; praktiškai ji yra tapusi Tasso padaliniu.

1960 metų pradžioje Kubos prekybiniai ryšiai su komunistų kraštais siekė tik 2% visos prekybos. Dabar jie pakilo iki 75%.

Sovietų karinės pagalbos pasekoje Kuba tapo stipriausia karine jėga Vakarų pusrutulyje, neskaityt JAV; ji dabar turi dešimtį karų didesnę kariuomenę, negu ankstesni Kubos režimai. Sovietų karinė pagalba 1960 metais, kaip jau minėta, siekė 30,000 tonų ginklų, kurie vertinami 50 mil. dolerių. Jų tarpe: 51 tonos tankai JS-2, 35 tonų tankai T-34 ir įvairaus tipo iki 122 mm kalibro artilerijos pabūklai.

ASMENS KULTO ATGIJIMAS SOVIETIJOJE

"Pasižymėję partijos vadai organizavo revoliucinę kovą Užkaukazės srityse. Tai Josifas Stalinas, Sergej Ordžonokidze, Anatazas Mikojanas ir daug kitų marksistinių leninistinių idealų, didžiojo socializmo reikalo pergalės vėliavnešių."

Tas, kuris šių metų vasario pradžioje priminė gruziną Josifą Džugašvilį, vadinamą Stalinu, buvo ne kas kitas, kaip Nikita Sergejevičius Chruščiovas, kuris prieš penkerius metus, dvidešimtajame partijos kongrese, sujaukė Stalino šlovę, sunaikindamas Stalino neklystamumo aureolę.

Chruščiovas kalbėjo Tiflės Stalino tautiečiams, Gruzijos kolchozų aktyvistams. Ar nelauktas jo pirmtako ir buvusio šefo pasmilkymas buvo tik nusilenkimas gruzinų paprastiems patriotizmui?

Tikrai ne. Stalino rehabilitacija kyla kartu su daugeliu apraiškų, būdingų vienos partijos diktatūrai. Taip pat pastebėtina, kad kai kuriuose ypač dogmatiškai nusiteikusiųose satelitų kraštuose Stalino neklystamumo mitas niekada nebuvo taip smarkiai kritęs, kaip pačioje Sovietijoje. Žinoma, porą pavyzdžių paminint, Albanijoje ir sovietinėje Vokietijos zonoje įkyrūs Stalino liaupsinimai ir citavimai buvo apmažėję, bet tiek Tirana, tiek Pankovas visą laiką tęsė Stalino paminklų statybą.

Šiame etape albanų komunistų partijos suvažiavime, pvz. Enver Hodža gyrė buvusį kominternos sekretorių Dimitrovą, kaip "Lenino ir Stalino mokinį ir kovų draugą". Albanų gynybos ministras ir politbiuro narys Baluka diena vėliau pareiškė, kad Albanijos komunistų partija "visada ištikimai seks Markso, Engelso, Lenino ir Stalino mokslą". Chruščiovas nebuvo minėtas.

Pačioje Sovietijoje 1956 metais praeitą asmenų kultas dabar pergyvena ryškų arginimą.

Beje, jo objektu šiandien yra nebe Stalinas, o pats Chruščiovas. Ta pačia apimtimi, kuria leidžia savo asmens kultą, Chruščiovas turi reabilituoti ir Staliną, palaipsniui užmiršdamas ir savo paskelbtą praeikimą "Stalino pasimilkymui" bei "šlykščiam padų laižymui".

Ši korektūra, dar labai nežymiai sovietų partijos sekretoriaus užsiminta, sujudino raundonųjų lekajų širdis, kurie penkerius metus turėjo išsiversti be ryškaus stabo. Jie plėšosi iš uolumo, stengdamiesi įsisteikti Chruščiovui. Bet nevisada tai pavyksta. Sakysim, Vasilijus Mžavanadze, Gruzijos komunistų partijos pirmasis sekretorius, jau tuoj pat Tiflės pabandė savo sveičiui pataikauti mažų istorijos suklatojimui: esą, Chruščiovas 1921 metais dalyvavęs "didžiam Gruzijos bolševikų žygyje". Bet Nikita nesileido per daug įviliojamas, nors ir nepaneigė, kas rodo, kad jis nereiškia perdėlio nepasitenkinimo dėl savo asmens kulto ir jo padų laižymo.

Žurnalas "Ogoniok" savo būdu prisitaikė prie naujosios linijos. Per du puslapius atspausdintas paveikslas "Kijevo išlaisvinimas" vaizduoja, kaip linksmi minia sutinka aukštuosius sovietų karininkus Ukrainos sostinėje. Du tankai su ryškiais kautynių pėdsakais stovi už jų. Vieno karininko veidas turi neslepiamą panašumą į Nikitą Chruščiovą.

Bet uoliausi buvo sovietinės armijos "kareiviai-dailininkai". Jie nutepiojo milžinišką paveikslą "Vokiečių fašistų sunaikinimas ties Stalingradu", kuris savo plotu uždengia daugiau kaip pusę hektaro. Veltui būtų ieškoma tame 5700 kv. metrų paveiksle maršalo Žukovo, tikrojo Stalingrado mūšio laimėtojo. Užtat generolų grupėje, vadovaujančioje operacijoms, aiškiai matomas Nikita Chruščiovas.

(tp)

HAVE YOU PAID YOURSELF... Regularly?

... and have you paid yourself first... before you started spending? Saving a portion of all you earn is a major step toward success and a secure future. St. Clair Savings will help you plan for your future by providing a safe place for your savings while paying you a generous return... 4% interest... computed quarterly and paid twice each year.

All Savings Deposited Through APRIL 17th

Earn 4% from APRIL 1st!

Three Convenient Locations...

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St. 25000 Euclid Ave. 6235 St. Clair Ave.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

dovanos ★
★ **taupytojams** ★

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU KOVO IR BALANDŽIO MEN. DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS.

DARBO VALANDOS:

5 1/4% mokame už legalios taupymą!

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. /BI 2-1397, TO 3-8131

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Toronte laukiama 500 sportuojančio jaunimo

XI-ųjų Š. Amerikos Lietuvių žaidynių I-ojo rato varžybas praveda Kanados Sporto Apygarda, talkininkaujant PPSK Aušra ir LSK Vytis klubams. Žaidynės rengiamos balandžio 15-16 d.d. Toronte, į kurį suplauks beveik pusė tūkstančio sportuojančio jaunimo iš JAV ir Kanados.

Šio didelio darbo pravedimui sudaryti komitetai, pakviečiant žaidynes globoti šv. Jono Krikštytojo parapijos kleboną kun. P. Ažubalį, Prisikėlimo parapijos kleb. Tėvą P. Barių OFM, Tėviškės žiburių red. Dr. P. Gaidą-Gaidamavičių, PLB-nės pirm. J. Matulionį ir Toronto LB-nės pirm. St. Juozapavičių.

Organizacinį komitetą sudaro: pirm. Tėvas P. Baltakis OFM, sekret. J. Gustainis, išd. V. Akelaitis, spauda — inform. K. Baronas, parengimų J. Budrys, Pr. Žulys ir V. Paulionis, nakvynės J. Bukšaitis.

Varžybinis komitetas pareigomis pasiskirstė: pirm. H. Stepaitis, sekret. E. Šlekys, krepšinio vad. K. Šapočkinas, vyrų krepšinio — P. Vyskupaitis, jaunių A ir B — V. Štūkys, mergaičių A ir B — Supronas A., tinklinio — A. Balnys, stalo teniso — Pr. Gvildys, šachmatų — J. Matusevičius. Vyr. žaidynių teisėjas — K. Batūra. Kontrolės komisiją sudaro: A. Birutis, J. Kepenis ir J. Uogintas.

Žaidynių programa:

Šeštadienį, balandžio 15 d.

9 val. ryto Prisikėlimo parapijos salėje (1021 College St.) YMCA West (931 College St.) ir Harbours Collegiate (286 Harbour St.) patalpose, pradedamos moterų, vyrų, jaunių ir jaunučių krepšinio, tinklinio, stalo teniso ir šachmatų rungtynės. Tikslus atskirų rungtynių laikas ir žaidynių tvarkaraštis bus praneštas klubams po burty traukimo.

7 val. 30 min. Prisikėlimo parapijos salėje rengiamas bendras sportininkų ir visuomenės susipažinimo vakaras-šokiai, grojant Hamiltono Benni Ferri orkestrui.

Sekmadienis, balandžio 16 d.

11 val. ryto Prisikėlimo ir šv. Jono Krikštytojo parapijų bažnyčiose sportininkų pamaldos.

12 val. 30 min. St. Michael College patalpose (1515 Bathurst St. kampas St. Clair) baigminiai krepšinio susitikimai vyrų, moterų ir jaunių grupėse, dovanų įteikimas.

Visi žaidynių dalyviai, atvykę į Torontą, registruojasi St. Regis Hotel (392 Sherbourne St., telef. WA 1-4135), kur bus teikiama informacija ir taip pat paskirtymas jaunių ir jaunučių į sveitintus torontiečių namus. St. Regis viešbutyje bus rezervuoti papiginta kaina kambariai suaugusiems.

FAK-to aplinkraščių, taškai žaidynėse bus skaičiuojami:

Krepšinis. Pirmoji vieta — 30 t., antroji — 18 t., trečioji — 12 t. ir ketvirtoji — 6 t.

Tinklinis ir šachmatai: 15 — 9 — 6 — 3.

Stalo tenisas komand. 30 — 12 — 8 — 4.

Stalo tenisas individ. 15 — 9 — 6 — 3.

Visi klubai iš anksto įspėjami punktualiai atvykti nustatytoms rungtynėms, nes pavėlavimai nebus toleruojami, komandas diskvalifikuojant iš tolimesnių rungtynių.

K. B.

KREIPKITES, TIKRAI PADĖSIU...

Lietuviški laikraščiai mus pasiekia vėloka. Tik dabar perskaityčiau Stasio Žymanto "Radio bangomis Lietuva". Straipsnis įdomus, tik neapima ne užsokus ant grupinio arkluko ir rykeltėjus: Vyrūčiai, tik paskui mus!

Bet ne apie tai rašau šį laišką. Man gaila, kad autorius negali apsieiti be angliškų išsireiškimų. Štai jų ketvertukas: "wonder producer", "teamo" ir "last, but not least", "means business". Aš manau, kad jei mes pradėsime rašyti taip rašyti, tai po dešimtmečio nesusikalbėsime lietuviškai.

Sovietams įsiveržus į Lietuvą buvau vos spėjęs įkopti į pirmąją klasę. Vokietijoje teko užbaigti tik keturias lietuvių gimnazijos klases. Suprantu, kad mano lietuvių kalbos žinios yra ribotos. Vienok, jei JAV neliko nei vieno

lituanisto, kuris padėtų tuos žodžius teisingai į lietuvių kalbą išversti, aš esu visad pasiruošęs padėti tuo "stebukladariu". Kreipkitės man vardu University of Auckland, Auckland, New Zealand, Tikrai padėsiu.

Genius Procuta,
N. Zelandija

KAS DEDASI ALTO VYKD. KOMITETO KIEME?

Berods kovo 14 ar 15 d. "Naujienos" paskelbė visuomenės žiniai tokią ALTO sekretoriaus Pr. Grigaičio žinutę apie Brazilijos prezidento pasiūlymą Lietuvos pasiuntinybės reikalui. P. Grigaitis ten rašė.

"Galimas dalykas, kad Mejerio (Lietuvos pasiuntinybos) kredencialus (igaliojimus) prezid. Quadros dėl to ir atmetė, kad jie nuo pat pradžios buvo abejotinos vertės, nes jų Lozoraitis neturi jokios galios skirti diplomatus. Šiaip ar taip, nieko

Grupė ALT S-gos Philadelphijos skyriaus narių po vieno susirinkimo. Nuotraukoje iš kairės sėdi: P. Mitalas, A. Jonys, J. Macijauskienė, J. Česonis, Tvaranavičienė, S. Gudas, A. Tvaranavičius. Stovi: K. Kazlauskas, V. Macijauskas, A. Kanin, Sadinauskas, Sadinauskienė, Mockūnienė, Ulėnas, E. Mitalienė, P. Didelis, S. Mockūnas, A. Impulevičius, Lušaitis, H. Misliauskas.

VAIKYSTĖJE MANIAU, KAD VISI AMERIKOS LIETUVIAI GYVENA PHILADELPHIJOJE

E. ČEKIENĖ

Philadelphijos lietuvių kolonija yra viena iš didžiųjų, kurioje šiuo metu priskaitoma apie 15-16 tūkstančių lietuvių. Yra apie 5000 Lietuvoje gimusių senųjų ir naujųjų ateivių. Šio miesto lietuvių imigrantų gyvenimui labai seną ir šakotą tautinės veiklos praeitį, kuri apima jau virš šimto metų. Bet mano tikslas, pirmą kartą šią didžiulę lietuvių koloniją apžvelgti, trumpai apibūdinti tik dabartį. Ir tai gal dėl to, kad šio Amerikos didmiesčio vardas mangeriausiai žinomas nuo pat vaikystės dienų, kai dar manydavau ir tikra buvau, kad visi Amerikos lietuviai tik čia gyvena.

Mat, dar būnant pradžios mokykloje, kartą vienai moterėlei

tragiško neatsitiko ir lietuviams nėra prasmės jaudintis...

Tai viena liūdnioji medaliopuše. Dabar pažūrėkime į antrą pusę.

Kovo 27 d. Draugo vyr. redaktorius ir ALTO pirmininkas L. Šimutis ketvirtame puslapyje atspausdino Ed. Šulaičio straipsnį -- "Reikalai laukia skubios akcijos". Autorius tarp kitko rašo: "Šiuo metu yra nemaža svarbių reikalų, dėl kurių turėtų jaudintis kiekvienas sąmoningas lietuvis ir jiems skirti didesnis dėmesio negu iki šioliai panašiom progom buvo daroma. Viena iš jų reikia paminėti Lietuvos atstovybės likimo Brazilijoje klausimą, kuris gali būti išspręstas mums neigiamai prasme... ir reikalingas visų lietuvių tvirtas žodis".

Iš tik pacituotų dviejų žinučių mes, eliniai skaitytojai, nebesusigaudome, kas čia darosi? ALTO sekretorius P. Grigaitis prašo lietuvių nesijaudinti, nes nieko tragiško neatsitiko, o pirmininkas - įspėja, kad kiekvienas sąmoningas lietuvis turėtų dėl to įvykio jaudintis.

Įdomu, kas bosauja ALTE ir kas eina prieš visų lietuvių patirtą nusistatymą?

J. Jurevičius,
Chicago

prašant parašiau laišką į Philadelphiją jos broliui Kazimieriui Daugvilai, iš kurio netrukus ji gavo siuntinį ir man už tą gerą darbą dovanoję gabalą amerikietiškos medžiagos suk-

J. ČESONIS, ALTS-gos Philadelphijos skyriaus pirmininkas.

nelei. Jo pavardę gerai atsimenu, nes dar daug laiškų rašiau ir ne vienas siuntinys atėjo. Tačiau vėliau, kaip man tik į šį kraštą atvažiavus paaiškėjo, užėjo depresijos metai, netik siuntiniai sustojo, bet ir į gražiausią mano supintus žodžius atsakymai nebeatėjo.

Daugeliui moterų man teko rašyti tokius laiškus ir jie visi buvo adresuojami į Philadelphiją. Ta mano paslauga tęsėsi eilę metų, kol vis dar sugrįždavau į savo parapiją atostogų. Todėl nenuostabu, kad šį lietuvių miestą įdomu buvo pažinti.

Philadelphija turi apie 3 milijonus gyventojų, todėl lietuvių skaičius yra, kaip lašas jūroje, nes jie, siekdami geresnių gy-

venimo sąlygų, išsiskirstė po visą tą didmiesį ir bet kokia veikla darosi neįmanoma. Nuotoliai trukdo susiburti, susirinkimus bei parengimus lankyti. Bet lietuviškasis judėjimas čia vis dar gyvas. Iš daugelio veikiančių organizacijų bene judriausios šiuo metu yra ALTS-gos skyrius, Lietuvių Bendruomenė, Lietuvių Moterų Atstovybės klubas ir ateitininkai.

ALTS-gos Philadelphijos skyriui sėkmingai vadovauja pirm. J. Česonis, talkinant kitiems valdybos nariams: A. Joniui, A. Impulevičiui, P. Dideliui ir Surkevičiui.

Tačiau didesniems darbams ir užsimojimams įgyvendinti neužtenka vien skyriaus valdybos, bet reikia plačios visų narių talkos. Narių yra 80 ir 16 jaunųjų, kuriems aktyviai vadovauja P. Mitalienė ir V. Matonis. Tokiu būdu ALTS-gos Philadelphijos skyriuje sutartinai dirba jau trys lietuvių imigrantų kartos: pirmieji ateiviai, naujieji ir jų vaikai.

GARBĖS NARIAI

Gražu, kai organizacija nepamiršta savo veteranų kūrėjų, steigėjų, ilgamečių darbuotojų, paaugusiųjų tai organizacijai gražiausias jaunystės dienas. Gražu, kad prisimena bežengiant į gyvenimo saulėlydį.

Štai, balandžio 29 d. Philadelphijos ALTS skyrius organizuoja iškilmingą pagerbimą dviem savo garbės nariams: Zigmui Jankauskui 75 metų amžiaus sukakties proga ir Antanui Kaniušui 70 metų. Tai daug nusipelnę to skyriaus nariai ir per daugelį gyvenimo metų svetimam krašte vis dar nepametę to lietuviško perdoto kuklumo. Man teko būti liūdininke, kaip vienas iš jų, paėmęs į rankas kvietimą, mūsto pamatęs savo pavarde ir ėmė įrodinėti, kad jis nevertas, nieko gera nepadaręs, o dirbęs Lietuvos reikalams tik tiek, kiek privalo atlikti kiekvienas lietuvis imigrantas.

Ir trečias skyriaus garbės narys yra vienas iš įtakingųjų Philadelphijos gyventojų -- Kazimieras Cheledenas, Liberty Fe-

deral Association banko prezidentas. Tai vienas iš skyriaus steigėjų ir nuolatinis lietuviškų darbų bei užsimojimų rėmėjas bei aktyvus talkininkas. Ši įstaiga turi skoningai, jaukiai įrengtą salę, kuria Cheledenas dėka Tautinės Sąjungos skyrius ir kitos organizacijos nemokamai naudojasi susirinkimams paskaitoms, parodoms ir kt. Būdinga, kad jis Vasario 16 dienos proga aukų parenka ir iš savo draugų svetimtaučių.

Nepailstas vyresniosios kartos veikėjas yra ir J. Bakuckas.

JAUNŲJŲ VEIKLA

Ponios Mitalienės iniciatyva prieš keletą metų įsisteigusi jaunųjų tautininkų grupė tuoj ėmėsi darbo.

Jaunųjų skyrius kasmet organizuoja ekskursijas į kitus miestus ir žymesnes vietas. Pernai buvo Washingtono vyšnių žydėjimo metu. Tose išvykose skamba lietuviška daina, ir jaunieji turi progos arčiau su savaisiais bendrauti. Žiemos laike jiems ruošiamos paskaitos, o rengiant šventes jaunųjų skyrius mielai talkina vyresniesiems. O esant progai ir patys vadovauja.

Ypač aktyvus yra tautinis Meno Ansamblis, vad. L. Kaulinio. Jis aplanko ir artimesnius lietuvių kolonikas.

L. KAULINIS, Tautinio Meno Ansamblio Philadelphijoje vadovas.

ALTS-GOS SKYRIAUS VEIKLA

Jie dirba ne vien savo organizacijos rėmuose, bet aktyviai dalyvauja ir bendrinių organizacijų veikloje.

Vienas iš paskutinių didesnių įvykių buvo iškilmingai paminėtas skyriaus dešimtmečio sukaktis. Dabar didžiuliu rūpesčiu yra įsigyti nuosavą vilą pajūry, kur nariai, palengvintomis sąlygomis galėtų praleisti vasaros atostogas, o jų vaikai lietuviškojo dvasios papildyti.

ALTS-gos Philadelphijos skyrius ypač aktyviai remia Lietuvių Bendruomenės veiklą, kurioje valdybos sekretorius A. Impulevičius kartu yra Bendruomenės ir karių veteranų Ramovės valdybose.

Skyriaus spaudos atstovais yra P. Mitalas ir V. Matonis. Pastarasis mokytojaus lietuvištinę mokyklą ir vargoninkauja vienoj lietuvių parapijoje.

Skyriaus veiklai daug talkina moterys: B. Impulevičienė, G. Dilbienė, G. Bakuckienė, H. Jonienė, Matonienė, ir kitos.

Prie skyriaus veiklos stiprinimo mielai prisideda dr. J. Puzinas savo krupščiai paruoštomis paskaitomis.

* LONDONE areštuota 31 asmuo, kilus riaušiams po protestų demonstracijų prieš amerikines Polaris bazes. Demonstracijose dalyvavo keliolika tūkstančių asmenų.

* LENKIJOS vyriausybė išleido slapta aplinkraščių valstybės įstaigoms, kuriame jos skatinamos neštrinti santykių su Romos katalikų Bažnyčia. Vyriausybės aštrenė linija buvo pastebėta, prasidėjus balandžio 16 įvykstančių rinkimų kampanijai. Kovo 29 datuotas aplinkraštis laikytinas vyriausybės at-

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (66)

DESZO ARVAY

Kas gali ramiai į tai žiūrėti!

Toliraščio aparatas iš "Szabad Nep" pastato pranešinėjo Associated Press agentūrai Vienoje:

"Nuo ankstyvų ryto valandų rusų kariuomenė puola Budapeštą ir mūsų gyventojus. Prašome paskelbti pasauliui apie pasalingą mūsų laisvės kovų užpuolimą. Mūsų daliniai įveitė kautynes.

Gelbėkite! Gelbėkite! Gelbėkite! SOS! SOS! SOS!

Netoli mūsų leidyklos pastato gyventojai apvertė tramvajų ir naudoja jį, kaip barikadą. Jauni žmonės patys gamina rankines granatas ir Molotovo kokteilius.

Mes nebijome ir esame ramūs. Perduokite šią žinią visam pasauliui ir pasakykite, kad jie turi pasmerkti agresorius.

Mušio triukšmas artėja, tačiau leidyklos pastate mes neturime pakankamai automatinų šautuvų ir granatų. Aš nežinau, kaip ilgai mes galėsime priešintis. Mes jau paruošime veiksmams savo granatas."

Didžiųjų Budos gatvė žlegėjo tankai į senamiesčio vidurį. Jie šaudė į dešinę, į kairę; jie šaudė į mūrus, į namų fasadus, nekreipdami dėmesio į šūvių iš aukšto, į rankines granatas nuo stogų. Jie šaudė baimę - paskutiniąją dialektinio materializmo veiksmingą priemonę - į darbininkų

gyvenvietes, skubėdami link įsa-kyto tikslo.

-- Jie užima tiltus, -- sušuko Erszebeta, -- mes nenueisime į Pestą!

Ilona norėjo įsiveržti gatvėn. Kuzinas įtraukė ją giliau į koridorį.

-- Leisk man šaudyti, Vasia, aš noriu šaudyti, aš noriu šaudyti, šaudyti, šaudyti!

-- Tik ne beprasmiškai!

-- Viskas beprasmiška; viskas be prasmės; viskas pasidarė beprasmiška; viskas neturėjo prasmės!

Kuzinas prispaudė nusišvylėlę prie sienos. Ji įniršo. Jie parpuolė ant žemės. Ginklai iškrito iš rankų. Ilona išsprūdo iš Kuzino. Jis griuvo ant jos visu savo svoriu.

-- Vasia, kodėl tai darai?

-- Nes myliu tave!

Ilona tiesėsi.

-- Ir aš myliu tave, ir dar kaip, ir dar kaip!

"Kuziną nustebino jos jėga. Nustebimo akimirka ji nustumė jį šalin. Griebdama šautuvą, pašoko. Erszebeta sulaukė ją už peties

-- Ilona!

Jos vardas buvo ištartas, kaip maldavimas, ir ji negalėjo numesti lengvos rankos nuo peties. Ji atsirėmė į Erszebeta, tyliai, be saiko kukliodama. Dar

neatsigavęs nuo tokio laukinio prasiveržimo, Kuzinas atsistojo ir nuėjo link durų. Paskutinis tankas pražė pro šalį. Naktis buvo papilkėjusi, dangus pablankęs, bet tą dieną Budapeste nebuvo dienos. Dūmų debesys slinko gatvėmis, atimdami regimumą. Tankų žvangėjimas tolo. Kažkur toluomoje šūviai skelbė naują kautynių židinį.

-- Einam dabar! -- sušuko Kuzinas.

Jie perbėgo gatvę, pasiekė skersgatvį. Jaunuoliai tempė šaudmenų dėžes. Dvi moterys nešė atgal grindinio akmenis, kuriuos prieš dieną buvo pašalinę nuo kelio. Vyrai statė pozicijon kulkosvaidį.

-- Ar mes prasiveršime į Pestą? -- klausė Erszebeta.

Pečių truketėlėjimas.

-- Mes pirmiau turime nueiti į Sucso gatvę, -- spyrėsi Ilona.

Pirmyn. Viena moteris laikė apkabinusi šešiolikos metų jaunuolį. Jis abiejose rankose turėjo po šautuvą, ir vis dėlto atrodė, kad jis kybojo prie jos "nebylus, kaip vaisius ant medžio". "Dieve, laimink tave, Dievas su tavimi," kukčiojo ji, bet, kaip medis, kuris neleidžia nukristi neprinokusiam vaisiui, nepaleido jo iš glėbio. Toly! Duslus dundėjimas suvirpino orą. Stiklai pabiro. Toly! Žvakės de-

gė kambariuose. Vaikai verkė. Toly, į sekančią gatvę, į sekančią skersgatvį, tolyn!

Sucso gatvė vingiuotoje Budoje atrodė išmirusi. Žingsnių kaukėjimas akmeniniame grindinyje traukė veidus prie atvirų langų. Jie pamatė trispalvius raikščius, kai kurie pažino Iloną ir vienas kitas kilsterėjo ranką. Pamojavimas - tai buvo matoma iš veidų - atrodė lyg pralaimėjimo gestas.

Ilona rado namą užrakintą. Ji griebėsi kišenės rakto, bet tuo metu durys atsidarė. Moters akys buvo pilnos klausimų. Ilona, Erszebeta ir Kuzinas praėjo pro šalį ir nuskubėjo laiprais aukštytyn. Jie įėjo butan, kur Etelė sėdėjo prie radijo. Vaiką ji laikė ant kelių. Langai drebėjo nuo patrankų dundėsio, bet vaikutis miegojo, užliūliuotas besikartojančios vengrų himno melodijos. Miegančio kūdikio vaizdas visus nutildė. Jie kalbėjo pašnibždomis ir vaikščiojo ant pirštų galų. Dabar radijas grojo Schuberto Ave Marią. Rankinės granatos gulėjo spintoje su vengriškuoju tulpių raštu.

-- Iš kur jos? -- paklausė Kuzinas.

-- Mes jas radome, -- pasakė Etelė, -- vakar, kai žmonės buvo pradėję nuo gatvių valyti griuvėsius ir barikadas.

-- Ir jūs jas parsinešėte namo?

-- Mes jautėme, kad jų dar reikės.

-- Aš tikiu, kad visi tai nujaus, -- bet jūs, -- tai sakydamas,

DANGUOLĖ DUOBAITĖ, studijuojanti Bostono universitete, išrinkta kandidate į universiteto gražuoles. Kasmet Bostono universitetas iš 18 kandidatų išrenka universiteto gražuolę-karalaitę. Be Duobaitės kandidatų tarpe yra dar kita lietuvaitė -- Rita Ausiejūtė, kurios nuotrauka Dirvoj buvo atspausa anksčiau. Bostono universitete studijuoja 63 lietuviai.

Romo Bričkaus nuotrauka

Kuzinas pasižiūrėjo į Iloną, -- jūs tai žinojote.

Ten buvo rankinės granatos su kotais. Kuzinas prisikimšo jų už diržo. Ilona ir Erszebeta susiveržė savo apsiaustų juostas ir darė tą patį, kaip Kuzinas. Schuberto giesmė nutrūko. Vaikas pradėjo verkti.

MIELI KLAUSYTOJAI, SEKA SVARBUS PRANEŠIMAS:

KAIP ASSOCIATED PRESS IŠ NEW YORKO PRANEŠA, JUNG-TINĖS VALSTYBĖS ANKSTI RYTĄ PAREIKALAVO DAR ŠIŠEK-MADIENĮ NEPAPRASTAME JUNG-TINIŲ TAUTŲ SAUGUMO TARYBOS POSĖDYJE NAGRINĖTI RUSŲ UŽPUOLIMĄ PRIEŠ VENGRIJĄ.

AUSTRIJOS DELEGATAS RONALD WALKER PLENUMO POSĖDYJE PERSKAITĖ VIENĄ TELEGRAMINĮ PRANEŠIMĄ IR PAREIKALAVO NEOFICIALAUS SAUGUMO TARYBOS NARIŲ SUSIRINKIMO, KAD APSVARŠČIUS, KOKIŲ ŽYGIŲ IMTIS. TAS UŽDARAS POSĖDIS TURI ĮVYKTI SEKMADIENIO RYTĄ, 8:45 VALANDĄ.

Vėl muzika. Vaikas nutilo. Etelė paguldė jį lovon.

--Tu lieki su vaiku, -- pasakė Ilona.

--Kaip nori.

--Ne kaip aš noriu, bet tavo pareiga pasilikti su vaiku.

--Ar tu manai?

--Nėra daugiau kam, išskyrus tave.

--Tu kalbi, lyg jūs nebūtų.

--Ilonos tiesa, -- pasakė Erszebeta.

Muzika vėl nutrūko. Ilona greitai pagriebė iš lovos vaiką, pabučiavo jį kaktą ir atidavė Etelėi.

--Sudiev!

--Pasilik dar, pirmą išklausk žinias.

--Sudiev, mes skubame, -- tarė Erszebeta ir Kuzinas: -- Laimingai jums abiem!

DĖMESIO! DĖMESIO! MIELI KLAUSYTOJAI SKAITOME VENGRIJOS RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS ATSIŠAUKIMĄ:

VISIEMS PASAULIO RAŠYTOJAMS, VISIEMS MOKSLININKAMS, VISOMS RAŠYTOJŲ DRAUGIJOMS, AKADEMIJOMS, MOKSLO ORGANIZACIJOMS, VISIEMS DVASINIO GYVENIMO VADAMS: GELBĖKITE MUS! LAIKO MAŽA! FAKTAI JUMS ŽINOMI, MUMS NEREIKIA JŲ AIŠKINTI. GELBĖKITE VENGRIJĄ! GELBĖKITE VENGRIJŲ TAUTĄ! GELBĖKITE VENGRIJŲ RAŠYTOJUS, MOKSLININKUS, DARBININKUS, ŪKININKUS IR KŪREJUS.

GELBĖKITE! GELBĖKITE! GELBĖKITE!

Atsišaukimas buvo pakartotas angliškai, vokiškai ir rusiškai. Vaikas verkė. Gelbėkite! Gelbėkite, Etelė rašė:

"Ilona, kas gali ramiai į viską žiūrėti. Aš neišveriu. Aš darau tai dėl vaiko. Jei man kas nors atsitiks, išaugink jį žmogumi. Etelė."

Ir ji paėmė kūdikį, gelbėkite, gelbėkite, gelbėkite, ir nunešė jį apačion pas senąją porą, gelbėkite, gelbėkite, gelbėkite, išbėgo į gatvę, gelbėkite, gelbėkite, gelbėkite, pamatė kaimyniniame name iš motinos glėbio išsiplėšiantį berniuką, gelbėkite, gelbėkite, gelbėkite, ir nubėgo paskui jį, gelbėkite, gelbėkite, gelbėkite.

(Bus daugiau)

Kaip Illuminating Company padeda užtikrinti, kad ir JAM bus vietos

Mokyklose vieta yra problema. Ir tikriausiai bus dar ilgesnį laiką. Tik kasdieninis gerinimas ir didinimas atneš nanjas ateities klases. Čia naudojami mokesčių doleriai -- jūsų ir mūsų. Praeitais metais, pavyzdžiui, mūsų mokyklos buvo virš \$5,000,000 arčiau išeities -- nuo The Illuminating Company nekilnojamo ir asmeninio turto mokesčių. Mes esame didžiausias nekilnojamo ir asmeninio turto mokesčių mokėtojas Cleveland-Northeastern Ohio, kaip mokesčių mokėtojas ir pilietis, mes suprantame, kad mūsų jaunimas turi turėti progą stiprėti moksle, kad išlaikius Amerikos gyvenimo būdą.

The Illuminating Company
AN INVESTOR OWNED COMPANY SERVING THE BEST LOCATION IN THE NATION

HAVE YOU PAID

YOURSELF . . .

Regularly?

. . . and have you paid yourself first . . . before you started spending? Saving a portion of all you earn is a major step toward success and a secure future. St. Clair Savings will help you plan for your future by providing a safe place for your savings while paying you a generous return . . . 4% interest . . . computed quarterly and paid twice each year.

All Savings Deposited Through
APRIL 17th

Earn

4%
Current Rate

from

APRIL 1st!

Three Convenient Locations...

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

Mūsų studentai nesuinteresuoti politinėmis partijomis

Tik 2% priklauso lietuvių politinėms partijoms, bet studentų tarpe jaučiamas didelis susidomėjimas Amerikos politiniu gyvenimu. Į laisvą Lietuvą norėtų grįžti tik 30%! Socialinis aspektas gali sukliudyti greitą nutautėjimą.

Pasiskirstymas lietuvių akademiniams organizacijoms, šioje grupėje, gautas gan realistiškas. Būtent, 32% sudaro Korp. Vytis! ir Akademine skaučių draugovė, 30% ateitininkai, 12% sudaro santariečiai, 7% neolituhanai, 5% gintariečiai ir 12% nepriklausomųjų bei 2% nepasiskiusių.

HUMORO KAMPELIS

AMERIKIETIS turistą Čekoslovakijoje pasiprašė, kad jam leistų apžiūrėti valstybinį banką. Gavęs leidimą jis nusileido į rūsius ir pamatęs nustebo bei jokios tvarkos visur išmėtytas aukso plytas.

--Pas mus Amerikoje, -- pasakė jis palydovui, -- aukso rezervai yra saugomi už geležinių durų, prie kurių dieną ir naktį stovi ginkluoti sargybiniai.

--Jūs dar nesupratote mūsų sistemos, -- atsakė čekoslovakas komunistas. -- Pas jus auksas turi vertę, o pas mus brangiausias turtas yra darbininkas ir jį mes laikome už geležinių durų, saugojant ginkluotais sargybiniais.

KREMLIJE posėdžiauja karo strategai.

--Mes galime į Ameriką pasiųsti dešimt žmonių, kurių kiekvienas turės po lagaminą ir kiekviename lagamine bus atominė bomba. Vienas mūsų žmonių nuvyks į New Yorką, kitas į Clevelandą, trečias į Chicago... Ką jūs galvojate?

--Planą negalima įgyvendinti.

--Kodėl? Juk mes turime atominį bombų daugiau negu reikia.

--Bombų, taip. Bet jūs dar turbūt niekad nebandėte nupirkti lagaminą...

MASKVOJE kalbasi du piliečiai.

--Ar žinai, vakar vagys buvo įsilaužę į vidaus reikalų ministeriją.

--Ir ką jie pavogė?

--Galutinius rinkimų rezultatus.

--Kokių rinkimų?

--Ateinančių metų!

SOVIETIJOJE vienas darbininkas už pavyzdinį darbą gavo dvi savaites atostogų Kryme darbininkų poilsio namuose.

Atvykęs į vilą, koridoriuje susitikęs atostogaujantį darbininką klausia kur yra išvietė.

--Atsiprašau, drauge, aš dar nežinau, nes čia esu tik antra savaitė...

ANGLAS, airis ir škotas sutarė padaryti iškylą ir kiekvienas su savimi atsiveš ką nors pietums.

--Aš pasiimsiu, sako anglas, svarą kumpio.

--Aš pasiimsiu, sako airis, pyragaičių.

--O aš, sako škotas, pasiimsiu brolių!

TRYŠ keleiviai, važiuodami traukiniu per Texaso lygumas, susiginčijo dėl karvių skaičiaus, kurias jie matė besiganančias.

--Jų buvo apie tūkstantis, sako vienas.

--Ne, buvo nedaugiau penkių šimtų, sako kitas.

Tada tylėjęs tretysis prabilo:

--Nėra ko ginčytis. Iš viso karvių buvo keturi šimtai penkiasdešimt trys.

--Kaip tu galėjai taip tiksliai suskaičiuoti traukiniu greitai pravažiuojant pro šalį, nustebė abu pirmieji.

--Labai paprastai, paaiškino tretysis. Aš suskaičiavau visų karvių kojas ir padalinu iš keturių.

Sakyčiau, vėl ne taip stebėtinai skirtumai tarp organizacijų, išskyrus spaudos pasirinkimą. Tačiau, reikia išdėmėti, jog anketos klausimai nebuvo taikyti atrasti organizacinius skirtumus, bet išryškinti nutautėjimo procesą, o šiame procese organizacijos jau nebesiskiria.

Tikriausia, keletą metų atgal ir šiuose nutautėjimo klausimuose būtų buvę didesnių organizacinių skirtumų. Tačiau ir be statistinių rezultatų jau buvo pastebėta, kad organizacijos ideologiniai skirtumai yra mažiau ryškūs ir mažiau ryškiami, nes visos organizacijos savo veiklą koncentruoja nenutautėjimo tikslui, čia supanašėdamos.

Aišku, norint ir išmenkų skirtumų galima padaryti plačias, nors ir ne labai sąmoningai pagrįstas išvadas, tačiau čia bus prisilaikyta vienos angliškos patarlės, kad vieno plauko suskaldymas nepadaro geros šluotos. Siūlyčiau ir kitiems nedaryti jokių sprendimų apie organizacijas, vadovaujantis vien spaudos pasirinkimu. Pirmą, žiūrint į anglų kalbos spaudą, READERS DIGEST yra skaitomas beveik visų neo-lituhanų ir antroje vietoje beveik 80% ateitininkų. NEW YORKER daugiausia skaito santariečiai. Santariečiai ir nepriklausomieji visuose rezultatuose yra labai panašūs, tik spaudos atžvilgiu skiriasi tuo, kad nepriklausomieji daug daugiau skaito žurnalą Lietuvų Dienos. Korp Vytis ir AS Draugovė laiko visų 50% - 50% balansą. Vėta pastebėti dar vieną skirtumą, būtent, kad ateitininkų daugiausiai priklauso Lietuvų Bendruomenė.

Labiausiai skaitomi lietuviški laikraščiai išsiskirstė šioje tvarkoje: pirmoje vietoje DRAUGAS; antroje - DIRVA; trečioje - DARBININKAS; ketvirtoje - VIENYBĖ; penktoje NAUJENOS. Palyginant su 1956 metų rezultatais, reikia pastebėti, kad DIRVA buvo ketvirtoje vietoje, o dabar jau antroje; VIENYBĖ buvo penktoje vietoje, o dabar ketvirtoje; NAUJENOS buvo antroje vietoje, o dabar penktoje.

Lietuviški žurnalai pasirenkami taip: pirmoje vietoje - LIETUVIAN (ir čia neįtikėtina, nes prenumeratų skaičius to neparo do; tad klausimas kyla, kaip teisingai anketos buvo atsakytos); antroje vietoje - LIETUVIŲ DIENOS, trečioje - ATEITIS, ketvirtoje - MŪSŲ VYTIS ir LAISVAI LIETUVIAMS, penktoje - AIDAI, šeštoje - SKAUTŲ AIDAS, septynioje - METMENYS, aštuntoje - KARYS, devintoje - LAISVĖ, ir dešimtoje - LITERATŪROS LANKAI.

Amerikos periodiniai leidiniai, kurie yra reguliariai skaitomi, pasirenkami šioje tvarkoje: 1. TIME, 2. THE ATLANTIC, 3. LIFE, 4. READERS DIGEST, 5.

POST, 6. NEWSWEEK 7. THE NEW YORKER, 8. VOGUE, 9. HARPER MAGAZINE, 10. SATURDAY REVIEW OF LITERATURE ir 11. REPORTER.

Lietuviškos spaudos rolę mūsų studentijoje galima spręsti iš keletos rezultatų. 50% atsakiusių pasisako, kad lietuviškos spaudos, knygų skaitymas yra būtina sąlyga išlikti lietuviu, kita pusė pasisako, kad tik asmeniškai apsisprendimas yra svarbiausia. Įdomu tai, kad nemažai iš atsakiusių, jog lietuviškos spaudos ir knygų skaitymas yra būtina sąlyga išlikti lietuviu, klausimą, kiek lietuviškų knygų perskaitė per paskutiniuosius metus, 30% atsakė, jog neskaityo nei vienos, 25% tik vieną ir 15% - 6 ir daugiau. Procentas neskaityusiųjų nei vienos knygos per metus laiko padidėjo nuo 1956 metų net dvigubai, nes tada buvo tik 16%. Nemanau, kad užtektų pasakyti, jog padidėjęs neskaitytųjų skaičius nutarė, kad asmeniškai apsisprendimas yra svarbus. Visgi, kaip besiteisinime, šis faktas rodo, kad lietuviškų knygų skaitymas mažėja, o bė jų nutautėjimo procesas spartėja.

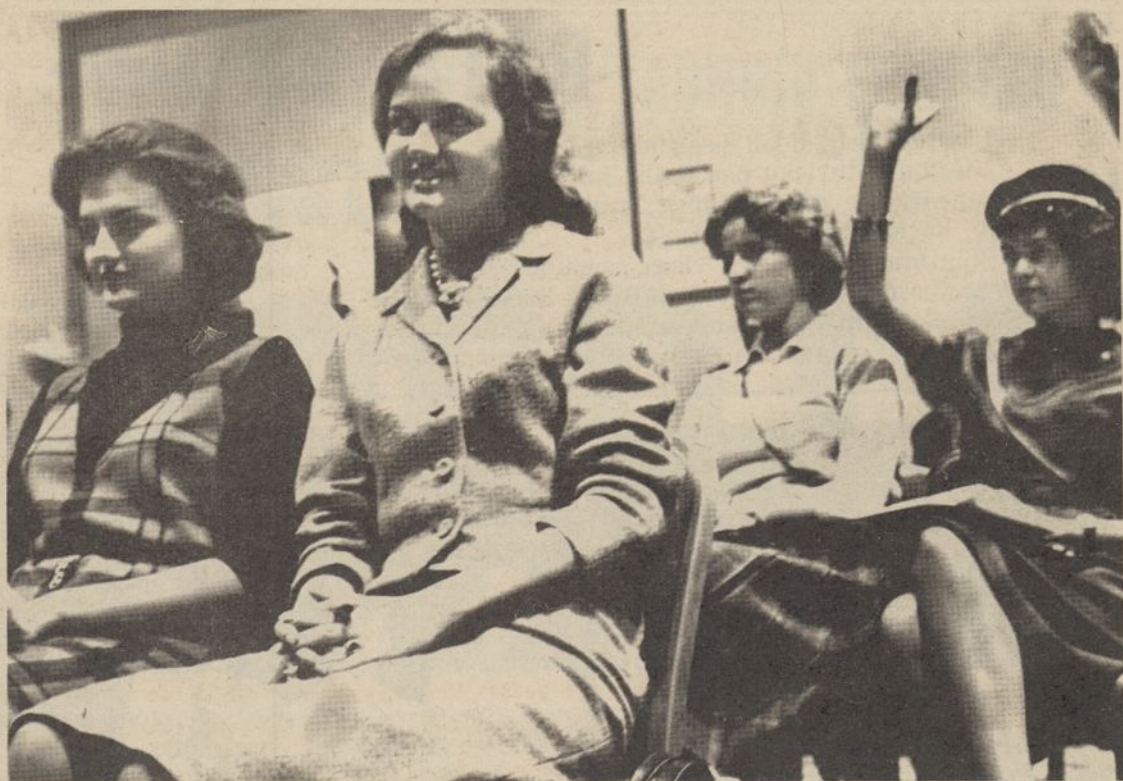
Į klausimą, "kurią iš skaitytų lietuviškų knygų labiausia vertino?" atsakė tik 51% ir pasirinkimas buvo sekantis: pirmoje vietoje - M. Katiliškio MISKAIS ATEINA RUDUO, antroje - M. Katiliškio IŠJUSIEMS NEGRĮŽTI, trečioje - A. Škėmos BALTOJI DROBULĖ, ketvirtoje - Putino ALTORIŲ ŠEŠĖLYJE, B. Pukelevičiūtės AŠTUONI LAPAI ir Maceinos JOBO DRAMA.

Išsigijant dailininko nutapytą paveikslą, 80% vertintų jį vien meniniu kriterium, 12% ieškotų lietuviškų motyvų ir 8% žiūrėtų, kad paveikslas būtų lietuvių dailininko nutapytas. Reikia pripažinti, kad meno atžvilgiu nebūvo galima tikėtis kitokių atsakymų iš studentų, tad klausimas liko visai nediskriminuojas. Tikrai nemalonu buvo sulaukti

Dailininkas Kazimieras Žoromskis jaunųjų dailininkų parodoje Brooklyne, kurią suruošė studentai skautai, skaito paskaitą apie modernųjį meną. Dešinėje sėdi Stud. Skautų S-gos New Yorko skyr. pirm. Algis Rimas.

G. Peniko nuotrauka

Lietuvaitės studentės pasirodė esančios didesnės patriotės už vyrus. Jei vyrų tik 40% pasisakė, kad joks bendradarbiavimas su komunistine Lietuva nepriimtinas, tai moterų atsakymai siekė 60%. Nuotraukoje grupė New Yorko studentų viename susirinkime.

V. Maželio nuotrauka

klausimas "Daleiskite, kad tuo pačiu metu vykty ideologinės organizacijos (kuriai priklausai) susirinkimas ir Studentų Sąjungos skyriaus susirinkimas, kurį vyktytumė?" Čia, 54% atsakė, kad vyktytų ideologines organizacijos susirinkimą ir tik 19% vyktytų Stud. Sąjungos susirinkimą, kiti neatsakė arba atsakė klaidingai. Šis rezultatas parodo, kas jau jautėsi per paskutiniuosius metus, kad ideologinės organizacijos turi veiklos monopolį. Vietoj, kad jos padėtų Sąjungos gyvavimui, ideologinės organizacijos slopina Sąjungos veiklą, lyg norėdamos ją nukonkuruoti. Tačiau, reiktų pagalvoti, kaip nesąmoninga ši konkurencija yra, nes kenkiame savo pagrindiniam tikslui. Studentų Sąjungai reikėtų naujų gairių, kurios išvengtų veiklos susikryžavimo.

Pasirodo, ypatingai yra svarbūs politinių klausimų atsakymai. Tik 2% priklauso lietuvių politinėms partijoms, 98% visai nepriklauso, 74% nėra iš viso suinteresuoti ir nesimpatizuoja jokiai partijai. 1956 metų rezultatuose 45% nepasiskė nė už vieną partiją, reiškia tendencija ignoruoti politinį aspektą jau buvo, tačiau šiais metais beveik visi atmetė bet kokią susidomėjimą lietuvių politinėmis partijomis.

Kyla klausimas, ar atmetus tuos politinius aspektus, mes neprarandame greičiau tautinio sąmoningumo. Ypač, atsižvelgiam

į tai, kad būdami visai nesuinteresuoti lietuvių partijomis, visgi 90% pasisako simpatizuoja vienai ar kitai Amerikos politinei partijai ir 90% pasisako dėl Amerikos prezidentinių kandidatų, nors tuo laiku dar jie nebuvo nominuoti ir didelio masto propagandai to fakto negalime priskirti.

Kiek Sąjungoje, tiek ideologinėse organizacijose yra jaučiamas didelis susidomėjimas Amerikos politiniu gyvenimu. Šis susidomėjimas ir laikurių jau aktyvus įsijungimas į Respubli-

katoriškai, kad grįžtų atgal į tėvynę nuolatiniams apsigyvenimui. Kiti 70% eina į visokiausius pasiteisinimus, kaip pav. "būtų naudingesnė tėvynei, pasilikdami čia," kiti grįžtų, jei gautų geras pozicijas savo profesijose, dar kiti grįžtų tik apsilankyti. Buvo ir tokių, kurie pasisakė, kad grįžtų, jei atgautų savo tėvų tur-

Sekantis klausimas buvo: "Kokia būtų jūsų pažiūra į Lietuvą, jei ji būtų nepriklausoma nuo Rusijos, bet valdoma lietuvių komunistų diktatūros (kaip pav. Ti-

Trijų miestų studentai susitikę LSS suvažiavime Chicagoje. Iš kairės M. Leknickaitė (Cleveland), A. Andolis (Detroit) ir G. Mus-teikytė (Chicago).

G. Peniko nuotrauka

konų ar Demokratų partiją yra niekas kitas, kaip reikšmingas įėjimas į šio krašto aplinką. Nors faktas, kad 95% yra jau Amerikos piliečiai nieko daug nepasako, bet kad jie tuomi tikrai identifikuojasi, buvo pastebėta kiekvieno studento savęs apibūdinime. Vistik beveik visi pirmiausia pasirinko Amerikos piliečio konceptą, o nemažai ir Amerikos lietuvių.

Įdomus yra tas faktas, kad lietuvių puikiai išpranašavo Amerikos prezidentinių rinkimų rezultatus, nes 49% pasisakė už Kennedy ir 40% už Nixon. 65% ateitininkų pasisakė už Kennedy ir 33% už Nixon, 46% akademikų skautų už Kennedy ir 44 už Nixon, tai vėl maždaug 50%-50% balansas, kuris pasirodo ir visuose kituose rezultatuose. Santariečiai - 28% pasisako už Kennedy ir 43% už Nixon, Santariečiai krypta Respublikonų kryptin, o ateitininkai Demokratų kryptin, pas akademikus vėl 50%-50% balansas. Buvo net ir toks lietuvis patriotas, kuris pareiškė, jog norėtų, kad Vytautas Kavolis būtų išrinktas Amerikos prezidentu.

Įdomus gavosi rezultatas pažiūrėjus į visus pasisakiusius už Kennedy ir kaip jie atsakė į klausimą "Jei tik atominio karo pasėkoje (nors tai atneštų didelį Amerikos ir Rusijos sunaikinimą) Lietuva tegalėtų atgauti nepriklausomybę, ar jūs norėtumėt, kad toks karas įvyktų?" Čia 65% pasisakė už Kennedy - nenori tokio karo ir tik 20% norėtų karo. Galbūt galima daleisti, kad pasisakiusieji už Kennedy manė, kad jis geriau mokės išvengti karo negu Nixon, nes iš pasisakiusių už Nixon 42% norėtų karo.

Kiti politiniai klausimai susilaukė taip pat įdomių atsakymų. Į klausimą "Jeigu komunizmas žlugtų ir Lietuva vėl taptų nepriklausoma valstybe, kokie būtų jūsų planai?" Čia tik 30% atsakė

to Jugoslavijoje?" 50% pasisakė, kad joks bendradarbiavimas su komunistiniu, nors ir lietuvišku režimu, nepriimtinas. 34% pasisakė už artimą kultūrinį bendravimą ir 16% neturėjo nuomonės. Moterys čia skyrėsi nuo vyrų, 60% moterų ir tik 40% vyrų pasisako, kad joks bendravimas nepriimtinas ir tik 21% moterų, bet 43% vyrų pasisako, kad norėtų artimo bendravimo su tokiu režimu. Ši skirtumą aiškinau psichologiškai, pirma, kad mes daugumoje nepajėgiame diskutuoti komunizmo be emocinio atspalvio. Vyrų daugiau negu moterų pajėgia emocinį aspektą atskirti, tad jų nuostatai nėra tokie kategoriški.

Dabar prieiname prie antrųjų svarbiausių rezultatų, tai pasisakymai apie socialinį bendravimą. Išdėmėkite šiuos davinčius. Visi, kurie atsakė, jog turi jau visus tris draugus nelietuvius, nelanko Vasario šešioliktos minėjimų, ir neskaityti lietuvių spaudos, arba jei skaito labai mažai. Taip pat pastebėkite, kad šioje kategorijoje buvo daugiau merginų, nors labai mažai persvara. Įdomu tai, kad nors daugiau vyrų pasisakė, jog turi pasimatymus (dates) su svetimtautėmis, tačiau vedybų atveju, jų mažiau vestų svetimtautes, nors ir būtų įsimylėję. Čia gal reiktų paklausti vyrų, kokiomis intencijomis jie skiria pasimatymus su svetimtautėmis? Kas liečia religijos ar tautybės svarbumą, ieškant vedybinių partnerių, atsakymuose gavo 50% - 50% balansas.

Sudarius tam tikrą studentijos veido šiką, grįžtant vėl prie pirmąsio anketos tikslo, atsakykime pradžioje pastatytą klausimą: būtent, kokie studentų bruožai pasirodo daugiau prisidėję prie nutautėjimo eigos, kokie daugiausia trukdo nutautėti

(Nukelta į 6 psl.)

RETA PROGA -- PATOGUMAS

Rasite didelį didelį pasirinkimą! Visokių lietuviškų plokštelių, knygų, gaidų, gitaro, medžio ir odos dirbinių, rankdarbių ir kitų prekių, kurios primena Lietuvą.

Siuntinių siuntimas į visas pasaulio šalis. Tose pat patalpose yra net trys krautuvės, kuriose rasite visas prekes tinkamas siuntimui, pav.: medžiagas paltams, kostiumams, suknelėms, laikrodžius, rašo-

mas mašinas su lietuviškais raidynais, siuvamas mašinas, akordeonus ir kitus muzikos instrumentus. Visų prekių išvardinti neįmanoma, prašome duoti adresą, tuojau atsiųsime katalogą su visomis informacijomis.

Ką norėtumėt pirkti ar pasiūsti, prašome pirma pasiteirauti pas mus

J. KARVELIS, 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel. YArds 7-0677.

P a s t a b a : Iš kitų miestų siuntinius taip pat siunčiame, tik prašome pranešti ką ir kam pasiūsti — apmokėsime vėliau.

Kanados lietuvių vicemeisteris - Hamiltono LSK Kovas jaunių krepšinio komanda, kuri balandžio 15-16 d. dalyvaus Toronte įvykstančiose Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynėse. Nuotraukoje klupo iš kairės: P. Enskaitis, G. Breichmanas (kapitonas), R. Petrauskas, G. Blekaitis, L. Meškauskas. Stovi: E. Dervaitis, A. Kybartas, J. Stankevičius (komandos treneris), A. Bakaitis, A. Stosius, K. Gužas.

SPORTO DIENOS

Stalo teniso pirmenybės Kanadoje

Kanados Sporto Apygardos stalo teniso individualinės pirmenybės vyrų ir moterų grupėse buvo prarastos Toronte, dalyvaujant žaidėjams iš Toronto Vyčio ir Aušros, Hamiltono Kovo ir Rochesterio Sakalo. Ir vėl pageidauti Montreolio Tauro sportininkų, kurie, atrodo, daugiausiai koncentruojasi vyrų ir moterų krepšinyje, užmiršdami ir apie kitas veikiančias sporto šakas...

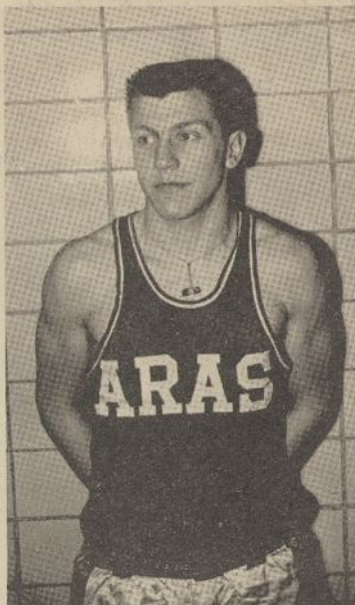
Pačios pirmenybės neatnešė didelių staigmenų. Kaip ir tikėtasi, vyrų grupėje pirmą vietą laimėjo Pr. Gvildys, antras buvo Nešukaitis (abu T. Vytiš), trečias St. Navickas ir ketvirtas A. Grajauskas (abu Ham. Kovas). Moterų grupėje jau atsirado naujų veidų ir čia kova vyko labai kietai. Ypač jaunų rochesteriečių L. Januškaitės, L. Staškevičiūtės ir vytišės E. Sabaliauskaitės dalyvavimu ir jų žaidimu reikia tikrai džiaugtis ir laukti gražių laimėjimų.

Moterų baigmė dar neišaiškinta, (turi žaisti L. Kasperavičiūtė ir E. Sabaliauskaitė), tačiau trečioji vieta atiteko L. Januškaitė (Sakalas) ir ketvirtoji Z. Rickienė (H. Kovas). Vyrų dvejetas: 1) Mačiulis (Sakalas) — Nešukaitis (Vytiš) 2) Gvildys — Vaičekauskas (abu Vytiš) 3) E. Petrušaitis — A. Grajauskas (Kovas), 4) St. Navickas — J. Brazlauskas (Kovas).

Moterų dvejetas: 1) Kasperavičiūtė — Sabaliauskaitė (Vytiš), 2) Rickienė (Kovas) — Grybauskienė (Sakalas), 3) Januškaitė — Staškevičiūtė (Sakalas), 4) Stirbytė (Aušra) — Prunskytė (Vytiš). Mišrus dvejetas: 1) Mačiulis

— Januškaitė (Sakalas), 2) Nešukaitis — Kasperavičiūtė (Vytiš), 3) Gvildys — Sabaliauskaitė (Vytiš), 4) Petrušaitis — Rickienė (Kovas).

Ontario atvirose stalo teniso pirmenybėse dalyvavo Toronto Vyčio ir Hamiltono Kovo žaidėjai. Didėsnių laimėjimų neatšiekta, nors trylikametė E. Sa-

Chicago LSK Aro krepšinininkas A. Galinaitis, pereinantis metais pabaltiečių pirmenybėse žaidęs lietuvių rinktinėje, V.V. sporto apyg. pirmenybių jaunių B. klasės baigminėse rungtynėse Arui pelnė 17 taškų.

P. Petručio nuotrauka

baliauskaitė moterų B grupėje laimėjo pirmą vietą, o L. Kasperavičiūtė su kanadiete laimėjo dvejetą ir vienetuose iškopė į baigmę. Nešukaitis vyrų B klasėje pasiekė pusiaubaigmę, hamiltoniečiai daugiausiai pasiekė ketvirtyfinius, o J. Braslauskas (su forais) B grupėje ir pusfinalį.

Daug geriau Kovo žaidėjai pasirodė pietinės Ontario stalo te-

RAMŪNAS UNDEVYS, Chicago Neris jaunųjų krepšinio komandos kapitonas.

Z. Degučio nuotrauka

niso pirmenybėse Hamiltono. Jie sudarė 60 žaidėjų tarpe didžiausią dalyvių skaičių, laimėdami taip pat daugiausiai pirmų ir antrų vietų.

Mergaičių B grupėje pirmoji buvo D. Kudabaitė, baigmėje įveikdama R. Skaistytę. Trečioji vėl lietuvių D. Vaitonytė, ketvirtoji kanadietė Wyatt ir penktoji — šeštoji vieta vėl lietuvių — S. Šopytė ir V. Paškevičiūtė.

Vyrų B grupėje pirmas buvo L. Stanaitis, nugalėjęs B. Wyatt, tuo tarpu A klasėje L. Stanaitis — G. Paltarokas dvejetas tik baigmėje buvo nugalėti Zulpis — Eichwald dvejetas. Moterų A klasės vienetuose, antrą vietą užėmė L. Rickienė. Pietinės Ontario prov. pirmenybėse dalyvavo žaidėjai iš Hamiltono, Burlingtono, Londono ir Kitchener.

Naujai išrinktoji Hamiltono LSK Kovas valdyba pareigomis pasiskirstė: pirm. K. Stanaitis, sekret. K. Baronas, išd. J. Bulionis, pareng. vad. J. Giedraitis, vald. narys S. Valevičiūtė.

K. B.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

IŠKARPOS IŠ DAINAVOS 15 METŲ PRAEITIES

"Dainos posmuose girdžiu tėvynės šauksmą, dainose regiųjų, lietuvių visą buitį apimančią paveikslą. Dainos garsais man grįžta tėviškės prisiminimai", -- kalbėjo senyvo amžiaus moteriškė Hanau stovykloje, besiklausydama Dainavos ansamblio dainininkų repetitijos. Tai buvo 1945 metai, tolimoje Vokietijos stovykloje, tai buvo Dainavos ansamblio pradiniai žingsniai. Jie ir šiandien dar mummyse žadina panašius jausmus, kaip ir anose dienose. Jie ir dabar yra lygiai mums mieili ir reikšmingi, kaip ir prieš 15 metų.

Verčiame laikraščių, programų sukaktuvinės ansamblio knygos lapus. Ten daug primarginta žodžių, kurie mums daug pasako apie Dainavos praeitį.

Štai 1946 m. birželio 9 d. data. Ji Dainavai reikšminga ir džiugi: tą dieną įvyko ansamblio krikštynos. Pilnoje Hanau stovyklos salėje buvo skaitomas krikštynų aktas. Jo pabaigoje sakoma:

"Savo užsimojimą esame pasiryžę siekti su nepalaužiamu užsispyrimu ir meile. Aukščiausias telaimina mūsų darbo kelią ir tepadeda su laisvės garsais grįžti į mylimą Lietuvą!"

1950 m. spalio 8 d. irgi yra viena iš svarbesniųjų datų Dainavos istorijos puslapiuose. Tą dieną šv. Kryžiaus bažnyčioje, religinių koncertų buvo pradėta dainavičių veikla Amerikoje. Tos erdvios ir gražios bažnyčios skliautuose sklido ansamblių garsai, nors ir kiek nedrąsūs ir be didesnių vilčių ateičiai. Tačiau likimas Dainavą nenuvedė į muziejų ir nepastatė tarp "buvusiųjų". Ji įsiriškiavo į gyvenančiuosius. Ir štai 78 pasirodymai Amerikoje yra dainavičių aktyve. Argi daugiau būtų galima norėti? Didžiausios ir žymiausios šio krašto salės girdėjo dainavičius, o kartu su jomis ir tūkstančiai žmonių.

Prieš mano akis padėtos gaidos. Viršelyje užrašas - Vladas Jakubėnas "Tremtinių ir išvežtųjų giesmė". Kitame puslapyje priedas -- "Skiriu Dainavos ansambliui". Net 4 puslapiai išmarginti muzikiniais ženklais. O tos muzikos Bernardo Brazdžionio žodžiais sakoma: "Mylėsi Lietuvą iš tolo Visa širdim, visais jausmais, Iš tolo meilė neprapuola

Po balto marmuro namais."

Ir akimis sekant gaidas ir tekstą, užklystame už paskutiniųjų eilučių:

"Tik ji bus saldi paguoda, Tik ji tau bus širdy gyva, Balta baltųjų vyšnių soduos Senelių žemė Lietuva."

Ši daina pirmą kartą iš dainavičių lūpų pasklis balandžio 9 d. Marijos aukšt. mokyklos salėje Chicagoje. Tai irgi bus viena iš Dainavos ansamblio istorinių datų. Tą dieną bus atžymėtas ansamblio 15 metų sukaktis.

Ed, Šulaitis

MŪSŲ STUDENTAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

mą ir, svarbiausia, ar šios priešingos jėgos išsibalansuoja ar persveria viena kitą.

Politiniai daviniai aiškiausiai parodė, kad studentijos šaknys jau gan giliai yra leidžiamos šio krašto dirvoje. Jau prieš kelis metus pasireiškęs studentų atsiribojimas nuo lietuvių politikos, spaudoje susilaukė nemažai pagyrimų. Buvo manyta, kad studentai dar nereikia savo energiją eikvoti politiniuose baruose. Tačiau šis atsiribojimas virtęs visapusišku nesusiinteresuotumu lietuvių politika, tapo kenksmingas tautiniam išsilaukymui. Studentai įsijungdami į Amerikos politinį gyvenimą, pademonstravo, kad šis aspektas jam įdomus ir gal net būtinas. Klausimas kyla, ar nebuvo galima lietuvių politinėje plotmėje sudaryti daugiau palankias sąlygas jaunimo politinių interesų vystymuisi. Dar ir dabar vyresnioji karta neduoda nei progų nei pozicijų jaunesniesiems reikšti savo politinius gabumus.

Antra, ideologinių organizacijų supanašėjimas, mano nuomone, taip pat yra netiesioginė nutautėjimo ištvara. Vis giliau leidžiant šaknis šio krašto aplinkon, vis daugiau energijos yra išeikvojama šia kryptimi, tad proporcingai sumažėja energija lietuvių tarp-organizacinei kompeticijai. Rungtyniavimas stimuliuoja veiklą ir aštrų skirtumų plotmėje studentas daug lengviau identifikuojasi su savo grupe ir tuo pačiu lietuvių. Šis ideologinių organizacijų supanašėjimas dar nėra vienpusiškai blogas reiškinys, jei jis būtų atitinkamai išnaudojamas. Reikėtų daugiau veiklos, kuri apjungia visą studentiją, nes pesimizmo stadijoje ypatingai vien tik fizinė dauguma dažnai įrodo, kad dar yra kokia nors vertė lietuviybėje.

Trečiasis dėmesio vertas rezultatas yra draugų aspektas. Kol dar nors vienas iš trijų draugų yra lietuvis, mūsų anketų rezultatuose neatspindi didelės nutautėjimo žymės. Tačiau jau turint visus tris draugus nelietuvius, rezultatai pasuka jau nutautėjimo kryptimi. Sakyčiau, kad socialinis aspektas dabar ir yra tas didysis balansas, kuris sutrukdė nutautėjimo greitesnį procesą. Didėsnis socialinių aspektų pritaikymas lietuvių organizacinėje veikloje yra dažnai mūsų visuomenės pasiepiamas. Bet tos organizacijos, kurios šį aspektą išnaudoja, duoda progų lietuviškiems draugų būreliams susiformuoti, kurių interakcijoje nutautėjimo procesas yra daug lėtesnis.

Nors nuo 1956 metų yra tendencijos į didesnį nutautėjimą, tačiau dabartinės karta dar geriausia yra apibūdinama stagnacijos stoviu. Ši stagnacijos stovį pakeisti į spartesnį nutautėjimo kelią, kaip tik ir neleidžia socialinis bendravimas - draugų ryšiai.

(Pabaiga)

VISAD TURĖK PO RANKA GERĄ DOVANĄ

Skundžiamasi, kad lietuviškos knygos skaitytojų skaičius labai sumažėjęs. O mes galvojame, kad lietuviška knyga dar gali skaitytojų surasti. Ypač gera knyga, kokia yra R. Spalio Alma Mater.

Isigyk ją savo bibliotekai. Isigyk ir vieną dovanoms. Kai ateis kokia proga sveikinti artimuosius, tada nereikės rūpintis, o dovana bus jūsų namuose, įršta gražiais, kietais viršeliais.

Isigydamas Alma Mater paremsi lietuvių rašytoją, lietuviškos knygos leidyklą ir svarbiausia, įrodysi, kad gera lietuviška knyga skaitytojų dar turi.

Užsisakant naudokis pridėdama atkarpą.

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Omahos ASK Lituanicos krepšinininkai prieš rungtynes Chicagoje. Klūpo iš kairės: A. Povilaitis, S. Naujokaitis, R. Povilaitis, R. Naujokaitis. Stovi iš kairės: komandos vadovas J. Giedraitis, J. Vasiliauskas, E. Nelsas, komandos kapitonas R. Mickevičius, K. Gustas, V. Naujokaitis ir klubo pirminkas A. Reškevičius.

P. Petručio nuotrauka

Padėkit išrinkti pačius
geriausius pianistus

1961 m. balandžio 29 d. DIRVA RENGIA JAUNŲJŲ PIANISTŲ KONKURSO

KONCERTA

KONCERTAS ĮVYKS SLOVENIAN AUDITORIUM, 6417 ST. CLAIR AVE., CLEVELANDE.

VISUS KVIEČIAME Į KONCERTĄ GAUSIAI ATSLANKYTI

PO KONCERTO ŠOKIAI.

VEIKS TURTINGAS BUFETAS.

BILIETUS IŠ ANKSTO ĮSIGYKIT DIRVOJE, KAD TURĖTUMET GERESNĘ VIETĄ

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Lietuvių Bendruomenės I Apylinkės valdyba, išrinkta metiniame susirinkime kovo 26 d., savo posėdyje, balandžio 1 d. pasiskirstė pareigomis: F. Eidimtas — pirmininkas ir švietimo vedėjas, K. S. Karpus — vicepirmininkas ir spaudos reikalams, K. Matulionis —

sekretorius, A. Balys — parengimų vedėjas, A. Luža — socialių reikalų vedėjas, A. Karsokas — išdininkas, A. Andrašius — kultūriniam reikalams ir parengimų padėjėjas. Kandidatai: Pranas Pračkus, Vladas Pilius.

Kontrolės komisija: V. Čyvas, J. Vasaris, V. Pilius.

I ir II apylinkės valdybos vėl tariai ir šią vasarą rengti bendrą lietuvių dieną.

• Julė ir Jurgis Salasevičiai grįžo iš vakarinių vals-

Dail. Antanas Vaikšnoras, apie kurį rašėme Dirvos Nr. 31, balandžio 15 d., su dail. K. Žilinsku ir Vyt. Braziuliu vyks į Chicago įteikti Čiurlionio galerijai savo paveikslą. Ta proga Chicagoj gyveną dailininkai ruošia jam pagerbimą. Nuotraukoje dail. A. Vaikšnoras su svečiais, padėjusiais atrinkti Čiurlionio galerijai paveikslą. Iš kairės dail. V. Raulinaitis, dail. V. Ignas, dail. Antanas Vaikšnoras ir Vyt. Braziulis.

tijų, ten praleidę apie tris mėnesius laiko. Jie buvo apsisotę ir daugiausia pragyveno Phoenix mieste, Arizona valstijoje. Jie buvo nuvykę į Los Angeles pas savo giminaitę pavišėti ir ten atšventė Vasario 16-tos sukaktį su vietos lietuviams.

• Tautinės Sąjungos skyriaus nariai Atvelyky — balandžio 9 d., 11:30 val. renkasi į svarbų susirinkimą, įvykstantį Dirvos redakcijoje. Visų narių dalyvavimas būtinas.

• D.L.K. Birutės D-ja balandžio 9 d. šv. Jurgio parapijos salėje ruošia arbata-kavutę prie paruoštų stalų su užkandžiais ir šokiais.

Įėjimas suaugusiems — \$1.50, moksleiviams — \$1.00.

• BALF renka drabužius nuo balandžio 9 iki 24 d. Prašome drabužius, siuntimui paruoštus, atvežti į šv. Jurgio parapijos salę.

• Parduodama delikatesų krautuvė. Netoli šv. Jurgio parapijos bažnyčios. \$40000 pajamų per metus. Į šiaurę nuo Superior. 6 kamb. 2 garažai. Kaina prieinama.

šv. Jurgio parapijos rajone 3 šeimų — 15 k. namas. 2 garažai. Sklypas 50x170. Savininkas išsikelia iš miesto.

Globo'kar Realty
986 E. 74 St. HE 1-6607 (42)

• Išnuomojamas butas, 6 kambariai ir vonia. Kreiptis: 6305 Carl Ave. (42)

• Išnuomojamas 6 kambarių butas antrame aukšte 1255 E. 71 (netoli šv. Pranciškaus bažnyčios). Teirautis telefonu — HE 1-2042.

• Į jaunųjų talentų varžybų koncertą, rengiamą Dirvos, bilietai jau parduodami. Bilietai kainos po \$2.50, \$2.00, \$1.50 ir moksleiviams po \$1.00. Varžybų koncertas įvyksta balandžio 29 d., 6:30 val. vakaro Slo-

venian Auditorium. Po koncerto vaisės ir šokiai.

Iš anksto įsigykite bilietus, kad įdomiam varžybų koncerte, kuriam jaunieji pianistai dalyvauja iš visų JAV lietuvių kolonijų, turėtumėt geresnę vietą.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

UTILITY BILL PAYMENTS
MONEY ORDER CHECKS,
TRAVELERS CHEQUES

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DEPOSITS MADE BY APRIL 20 EARN INTEREST FROM APRIL 1

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str. Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas Prano Grigonio priežiūroje.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelaukit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

LIETUVISKI ŠOKIAI, JUODA DUONA. AUŠČIAUSIOS RŪSIOS RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

VYSKUPO M. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS KVIEČIA VISUS ATSLANKYTI Į METINĮ MOKYKLOS

VAKARA

KURIS ĮVYKS 1961 M. BALANDŽIO MĖN. 8 D., 7 VAL. LIETUVIŲ SALEJE.

Programoje: mokinių tėvų oktetas, vadovauja A. Mikulskis; mokinių tautiniai šokiai, vadovauja J. Gailiušytė ir mokinių kanklių koncertas, vadovaujant p. Mikulskienei.

Turtingas bufetas, laimėjimai ir šokiai, grojant Neolithuanų orkestrui.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Tėvų Komitetas

DIRVA

Nr. 40

1961 m. balandžio 7 d.

KAS IR KUR?

• **Liet. Stud. S-gos Detroito Skyriaus Studijų Dienos** įvyks balandžio 8-9 d., Western YMCA patalpose. Pradžią šeštadienį, 10 val. ryto. Rengėjai kviečia visus Chicagos, Clevelando, Kanados ir Detroito studentus kuo gausiausiai dalyvauti.

• **LB kovo mėn. biuletenis Nr. 31 skirtas Bendruomenės mėnesiui.** Centro Valdyba čia pasisako šio mėnesio uždaviniais: lietuviai kviečiami arčiau susipažinti su LB esme, uždaviniais ir santvarka, raginami įsirašyti ar atnaujinti įsirašymą į savo gyvenamosios vietos LB apylinkę ir skatinti veikliai remti LB savo sumanymais, darbais, pinigais bei dalyvavimu jos susirinkimuose, parengimuose ir rinkimuose. LB Tarybos rinkimai iš tikrųjų yra taip pat pasisakymas ir už pačią Bendruomenę, todėl labai svarbu, kad juose dalyvautų ko daugiausia lietuvių.

Toliau biuleteny teikiama nurodymai LB mėnesio vykdymo ir LB Tarybos rinkimų reikalais, duodamos veiklos ir finansų žinios, apžvelgiami spaudos pasisakymai LB klausimais ir kt. Biuletenis yra LB gyvenimo, darbo ir siekimų atspindys.

• **I Medelliną, Kolumbijoje,** iš Brazilijos atvyksta rašytoja Karolė Požeraitė-Kaseliūnienė. Jos vyras muzikas Jonas Kaseliūnas gruodžio mėn. atvyko į Kolumbiją ir apsigyveno Kartagene mieste. Jis profesorijauja Kartagenos konservatorijoje.

• **Iš Kolumbijos į JAV išvyksta** nuolatiniam apsigyvenimui Leonas Krajauskas su žmona.

• **Jeva Trečiokienė, Dirvos** skaitytoja ir visuomenininkė iš Orange, N. J., balandžio 4 d. atsigulė į ligoninę akių operacijai.

• **Esu numatęs išleisti plokštes,** iš kurių būtų galima pasimokyti lietuvių kalbos ir kitų dalykų. Žinau, kad tokių plokštelių išleidimas bus nuostolingas. Bet negi viskas piniguose. Prašau mokytojų ir kitų asmenų duoti savo sugestijas ir patarimus. Rašyti: J. Karvelis — 3322 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

• **Albinas ir Kazys Trečiokai (Trečiokas Agency)** iš Newarko, Dirvai paremti atsiuntė \$10.00 auką.

• **Lietuvos atsiminimų** radijo valandos, vadovaujamos Jokūbo Stuko, dvidešimties metų konrertas-balius įvyks balandžio 30 d. Webster Hall — 119 E. 11 St., New York. Programą išpildys Alice Stephens mergaičių ansamblis, Rūtos ansamblis, aktorai Vitalis Žukauskas ir Alfonsas Petrutis. Minėjimo banketas ir šokiai įvyks balandžio 29 d. 7 val. vak. Robert Treat viešbutyje, 50 Park Place, Newark, N. J.

TORONTO

Dar viena lietuviška šeima

Kovo 11 d., šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje, Toronte, susituokė Vacys Liačas su Natalija Šalkauskaite. Abu jaunieji yra baigę architektūrą Toronto u-te. Vacys baigė 1956 m. Studijuodamas visą laiką ėjo pirmuoju, gaudamas įvairias premijas už savo darbus. Baigęs studijas, pradėjo dirbti John B. Parkin Associates firmoj, kurios pavestas suprojektavo Maltono aerodromą, Sun Life Insurance Co. ir nemažą eilę kitų didelių pastatų Toronte. 1959 m. gavo magistro laipsnį. Kitais metais planuoja atvykti į JAV doktorizuotis.

Natalija, inž. arch. Algirdo Šalkauskio duktė, architektūrą baigė 1960 m. pavasarį. Šalia sunkių studijų ji veikliai reiškėsi skautų ir studentų organizacijose.

Tuoju po vestuvinių vaišių jaunavedžiai išskrido į Londoną, o iš ten vyks į Skandinaviją ir kitus Vakarų Europos kraštus. Kelionėje žada išbūti 2-3 mėn. ir pastudijuoti tų kraštų architektūrą.

Abu jaunavedžius nuoširdžiai sveikiname, linkime laimingo šeimyninio gyvenimo ir sėkmės jų profesiniame darbe.

E. C.

LIETUVIŲ NAMŲ VALDYBA

Naujai išrinktoji Lietuvių Namų valdyba kovo 22 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis: St. Banelis — pirm., V. Bačėnas — pirm. pavaduotojas, kuris rūpinsis atskaitomybės reikalais, K. Dalinda — pirm. pavaduotojas, kuriam pavesta susirašinėjimas ir raštinės tvarkymas, E. Jurkevičienė — šėrų ir karto-tekos reikalų tvarkytoja, P. Lelis — šėrų ir lėšų teikimo reikalams, A. Bumbulis — kultūros ir parengimų vadovas ir A. Statulevičius — ūkio reikalų vedėjas.

Šiais metais lietuvių namams sukanka 10 metų. Ši sukaktis yra nutarta atžymėti baliumi rudens metu.

Operos solistė Vincė Jonuškaitė ir jai akomponavęs kompozitorius Vl. Jakubėnas po koncerto Chicagoje Jaunimo Centre.

V. Noreikos nuotrauka

Chicaga pagerbė Vincę Jonuškaitę

Kovo 18 d. Jaunimo Centre Studentų S-gos Chicagos skyrius surengė Vincės Jonuškaitės koncertą. Programą: Gruodžio, Banaičio, Jakubėno, Čiurlionio, Šimkaus, Žilevičiaus, Vanagaičio ir kitų originalios solinės dainos ir jų harmuonizuotos liaudies dainos; akomponavo kompozitorius Vl. Jakubėnas.

Nors Vincės Jonuškaitės daina yra atlikusi per tiek daug metų ilgas keliones po Europos didmiesčius ir Lietuvos miestelius, bet ji ir šandien yra didžioji mūsų dainos interpretatorė, sugėbama kiekvieną dainą paverti menu kūriniumi. Ji — menininkas ir kovos žmogus už mūsų dainą, būdama operos ir dainos vienodai didi,

nauja ir individuali.

Solistė gavo daug gėlių ir sveikinimų: gen. konsulas J. Budrys, konsulas dr. P. Daužvardis; kompozitoriai — Banaitis, Žilevičius; solistės — Dičiūtė, Augaitytė, Kojelienė, Mastienė, biurtiečių ir gailėstingųjų seserų draugijos.

Vakarienės metu prel. Krupavičius apibūdino solistę, kaip didelę patriotę nuo pat jaunystės laikų. Vincė Jonuškaitė, dėkodama svečiams, pabrėžė: aš paveldėjau liaudies dainų turtą iš motinos, kurį stengiausi ne tik išlaikyti, bet dar labiau praturtinti. Mūsų dainos — kvietimas į grožį, į tyriausius žmogaus jausmus. Mūsų dainos — kvietimas į laisvę.

B. Ch.

RAŠYTOJAS ANTANAS GUSTAITIS ATVYKSTA Į OMAHĄ

Su neslapiamu pavydu omahietis žiūri į didesniųjų kolonijų lietuviškąjį gyvenimą. Kitur, kaip čia mėgstama galvoti, ir akmuo kruta. Ten vaidinimai, koncertai, operos, literatūriniai vakarai...

ANTANAS GUSTAITIS

Patį pavydą padidina ir didesniųjų įvykių aprašymai spaudoje, nuotraukos bei korespondencijos.

Ir kaip gi nepavydėti? Pas mus tokių pagomų tikrai nėra. Tiesa, pavyksta kartais ir čia šį tą iš vietinių pajėgų sudaryti, net ir nusistebėti savųjų pajėgumu tenka. Tačiau pavydo mintys dažnai vis kitur suka... Norisi ko nors naujo, dar negirdėto, ir nematyto!

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba jau senokai suka galvas, kaip būtų galima vietos kultūrinį gyvenimą bent karta artėmis praturtinti dar niekad čia nebūtais dalykais. Susiklostė taip, kad vienbalsiai buvo nutarta kreiptis net į Bostoną ir išsikviesti rašytoja-humoristą A. Gustaitį. Net pusantros metų trukęs susirašinė-

simas pagaliau baigėsi sutarimu, kad rašytojas A. Gustaitis mus aplankys balandžio mėn. 22 d. Tai bus pats pirmasis lietuvių rašytojo literatūrinis vakaras Omahoje.

Šį humoristikos ir satyros vakarą pajvairinti (ir neduoti svečiui perdaug nuvargti!) mielai sutiko ir jaunosios vietos muzikinės pajėgos. Kelias nuotaikingas ištraukas iš operėčių padainuos Irena Šarkaitė, kuri čia dažnai girdima įvairiuose minėjimuose, bažnyčioje ir parengimuose.

Jai akomponuos Onutė Damaite, kuri jau kelinti metai akomponuoja lietuvių bendruomenės chorui ir solistams. Reikia dar pastebėti, kad ši Archbishop Ryan aukšt. mokyklą lankanti moksleivė, kartu vargonuoja ir lietuviškose pamaldose šv. Antano bažnyčioje.

DALIA KATILIŪTĖ

Su keletu charakteringų dalykelių prie pianino pasirodys ir Notre Dame Academy seniorė Dalia Katiliūtė. Kaip viena iš geriausių šios mokyklos moksleivių.

CHICAGOJE KURIASI TEATRAS

Neišvirkst iš koto... Ne teatras, o tik mažukas teatrėlis. Ir artistai dar ne profesionalai, bet tik pradžios mokyklos mokiniai. Tačiau drąsiai pasiryžę žengti į sceną ir nuste-binti Chicagą. Visas tas subruz-dimas vyksta gausiausioje Chicagos lietuvių kolonijoje -- Mark-et Parke.

Jau daugiau kaip dešimt metų čia gražiai veikia kan. Zakarausko sumaniai vedama lituanistinė mokykla, lietuvišku žodžiu ir auklėjimu aprūpinanti virš 300 jaunųjų lietuviukų. Prieš keletą metų mokykla buvo praplėsta įsteigiant moksleivių tautinį dainų ir šokių ansamblį, kurį lanko virš 200 vaikų. Ansamblis jau spėjo gražiai užsi-rekomenduoti ne tik savųjų, bet ir amerikiečių tarpe.

Per savo gyvavimo laiką jau kokį dešimtą kartą pasirodė net ir televizijos programose. Du kartus mūsų mažieji buvo matomi televizijos ekrane jau ir šiais mokslo metais. Ir buvo labai šil-tai sutikti. Raštu pareikšti tele-vizijos pareigūnų komplimentai, padėkos ir pagyrimai šokėjams bei mokytojui, rodo, kad ansam-blis yra dėmesio vertas.

Be pasirodymų televizijoje ansamblis ir lituanistinė mokykla suruošė Kalėdų eglutę, Vasario 16-tos minėjimą, dalyvavotarp-tautiniame šokių festivalyje mokslo ir pramonės muziejuje ir kduose mažesnio masto kultūri-niuose parengimuose.

Iki mokslo metų pabaigos dar žada dalyvauti visų Chicagos li-tuanistinių mokyklų ansamblių pasirodyme motinos dienos proga ir suruošti Market Parko lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimą.

Ansambliui labai sumaniai vadovauja mažųjų pamėgtas ir pats juos pamėgęs muzikas Faustas Strolia, talkininkaujamas jaunos ir gabios šokių mokytojos Mar-tienės.

Lituanistinei mokyklai ir ansambliui tai dar buvo per mažą, todėl buvo nutarta įsteigti te-

atrą. Veikalą parašė Danutė Lip-čiūtė-Augienė. Veikalas patrijo-tinio turinio ir vaizduoja lietuviš-kas Velykas tėvynėje. Gana gražus, tačiau pastatyti neleng-vas, tuo labiau, kad artistai yra mokyklinio amžiaus vaikai. Pri-tyrusi režisiorė, Kauno Dramos Teatro aktorė Zita Kėvalaitytė -Visockienė dirba iš peties, kar-tais ir tvirtesnį žodį pasakyda-ma. O tų artistų... - galybė! --Apie kokį keturiasdešimt, to-dėl ir tvarkytis sunkoka.

Šio "didžiojo" spektaklio premjera įvyks šių metų ba-landžio 22 dieną Market Parko lietuvių parapijos salėje. Ruo-šiamasi visu rimtumu. Dabar be-lieka laukti tik publikos. Antras pastatymas numatomas vėliau, Chicagos Jaunimo Centre vaikų laikraštelio "Eglutės" naudai.

Lituanistinė mokyklą ir Moks-leivių Tautinį Ansamblį admini-struoja Tėvų Komitetas, vado-vaujamas Jono Butvilos.

B. Viršytis

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratęsdami, Dir-vą aukomis parėmė:

Budrys V., Chicago	\$1.00
Barcas A., Bellwood	 5.00
Žukauskas E., Chicago	2.00
Bauža V., Detroit	 2.00
Smaizys St., Chicago	2.00
Rugienius A., Detroit	2.00
Račila J. Cleveland	 5.00
Sajauskas A., Baltimore	 1.00
Česeckas J., Toronto	1.00
Kisieliūnas A., M. D., Sidney	 3.00
Nesavas J., Bloomfield	5.00
Kučiauskas I., Baltimore	 2.00
Smelstoriūnas M., Clev.	2.00
Kvedaras Pr., Toronto	10.00
Linkevičiūtė N., Chic.	2.00
Šukys V., Toledo	 2.00

Visiems aukotojams nuošir-džiai dėkojame.

PAIEŠKOMI

Budraitytė-Bakanovc, ar Aba-kanovc, Elena, iš Andriejavo, gyveno Phillipsburg, N. J. Dulevičius, Leonas, Mečislo-vo sūnus, iš Pasvalio Kaupas, Kazimieras Kazlauskas, Jonas, Leono ir Zosės sūnus

Levinas, Juozas g. Kaune 1916 m.

Mackevičius, Petras, Myka-lojaus sūnus

Mulevičius, Jonas, agronomas, kilęs iš Pabaisko vl., Ukmergės apsk.

Norgilas, Vincentas, kilęs iš Sartininkų parap., Tauragės apsk.

Vaškėlis, Jurgis, gyvenęs Kau-nė, dingęs 1944 m.

Vilutienė, Liudvika, gyvenusi West Pullman, Chicago Illinois

Ieškomieji arba apie juos ži-nantieji maloniai prašomi atsi-liepti:

Consulate General of Lithuania 41 West 82nd Street New York 24, N.Y.

* JAV ambasadorius W. N. Walmsey Tunise susitiko su dviem Alžiro nacionalistų pro-vizorinės vyriausybės nariais. Tai buvo pirmas formalus kontaktas tarp JAV ir Alžiro na-cionalistų vyriausybės. Nors ofi-cialiai nepasakelbta, kas buvo svarstyta dvi valandas trukusia-me susitikime, tačiau Washing-tone vėliau pareikšta, kad JAV skatino Prancūziją ir Alžiro na-cionalistus nedelsiant siekti tai-kos.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Pranešame giminėms, draugams ir pažįsta-miems, kad š. m. kovo mėn. 30 d., po širdies prie-puolio, mirė mūsų brangus tėvas ir senelis

ALEKSANDRAS NOAKAS,

buvęs Lietuvų Šiaulių Apygardos Teismo ansto-lis. Velionis balandžio mėn. 3 d. buvo palaidotas New Yorke.

Dr. Eugenijus Noakas ir šeima

A. A. VALERIJAUS LASTAUSKIENEI

mirus, ilgamečiui mūsų valdybos nariui Dr. Br. Nemickui ir šeimai, netekus mylimos moti-nos, uošvės ir senelės, reiškiamo gilią užuojautą

ALT S-gos Pirmasis Skyrius